

”PORUKALLA METSÄSSÄ”

Perheseikkailu menetelmänä kasvatuskumppanuuteen

LAHDEN AMMATTIKORKEAKOULU
Sosiaalialan koulutusohjelma
Sosiaalipedagoginen lapsi- ja nuorisotyö
Opinnäytetyö
Kevät 2009
Heikkilä Tuija
Sillansuo Sari

Lahden ammattikorkeakoulu
Sosiaalialan koulutusohjelma

HEIKKILÄ TUIJA & SILLANSUO SARI:

”Porukalla metsässä”
Perheseikkailu menetelmänä
kasvatuskumppanuuteen

Sosionomi (AMK), Sosiaalipedagoginen lapsi- ja nuorisotyö 63 sivua, 13 liitesivua

Kevät 2009

TIIVISTELMÄ

Tämä toiminnallinen opinnäytetyö käsittelee päiväkodissa tapahtuvaa kasvatuskumppanuutta perheiden kanssa. Toiminnallinen opinnäytetyö on hankkeistettu ja toteutettu lahtelaisessa päiväkodissa Perheseikkailuna syksyllä 2008. Toiminnallisen opinnäytetyön tarkoituksena oli kehittää kasvatuskumppanuutta. Menetelmänä kasvatuskumppanuuden kehittämiseen käytettiin Perheseikkailua, joka pohjautui seikkailukasvatukseen.

Perheseikkailu koostui kolmesta seikkailukerrasta luonnossa yhdessä päiväkodin työntekijöiden ja perheiden kanssa. Perheseikkailun tavoitteena oli iloinen yhdessä-olo, tutustuminen ja yhteistyön lisääminen. Perheseikkailu toteutui perheiden toiveesta ja päiväkodin tarpeesta yhteistyön lisäämiseen.

Opinnäytetyön teoriaosuudessa käsitellään varhaiskasvatusta ja kasvatuskumppanuutta sekä seikkailukasvatusta. Jokainen Perheseikkailun toteutuskerta kuvataan erikseen ja kehittämiskohteita on nostettu esiin. Perheseikkailun tavoitteiden toteutumista on arvioitu palautteiden sekä omien havaintojen pohjalta. Kehittäminen on keskeinen osa opinnäytetyössä, koska Perheseikkailusta on haluttu kehittää mahdollisimman toimiva menetelmä päiväkodille. Palautteiden ja omien havaintojen mukaan Perheseikkailu soveltuu hyvin kasvatuskumppanuuden toteuttamiseen.

Avainsanat: Varhaiskasvatus, kasvatuskumppanuus, seikkailukasvatus, perhe

Lahti University of Applied Sciences
Degree Programme in Social Services

HEIKKILÄ, TUIJA & SILLANSUO, SARI:

”In the forest as a group”
Family adventure as a
method for collaborative
partnership in early child-
hood education

Bachelor’s Thesis in Social pedagogy for work with children and young people
63 pages, 13 appendices

Spring 2009

ABSTRACT

This functional thesis is about collaborative partnership with parents in early childhood education in child day care. The thesis has been organised and carried out as a family adventure in a child day care in Lahti in the autumn of 2008. The purpose of this thesis was to improve the collaborative partnership in early childhood education by using a family adventure which was based on adventure education.

The family adventure consists of three separate adventures in the nature together with the day care staff and the families. The objective of the family adventure was to have some good time together, get to know each other and increase the cooperation. The family adventure was carried out according to the wishes of the families and the need of the day care to increase cooperation.

The theoretical part of the thesis is about early childhood education and collaborative partnership in early childhood education and adventure education. Every family adventure is described separately and some targets for developing have been brought up. The realization of the objectives of the family adventure has been evaluated based on the feedback and our own observation. Development has a central role in this thesis because the family adventure needs to be developed as functional method as possible for the day care. The feedback received and our own observations indicate that family adventure is well suitable for carrying out collaborative partnership in early childhood education.

Keywords: Early childhood education, collaborative partnership in early childhood education, adventure education, family

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
2	VARHAISKASVATUS	2
2.1	Varhaiskasvatuksen lähtökohdat	3
2.2	Varhaiskasvatuksen laatu ja kehittäminen	4
3	KASVATUSKUMPPANUUS	5
3.1	Kasvatuskumppanuuden merkitys lapselle	6
3.2	Kasvatuskumppanuuden merkitys vanhemmille	7
4	SEIKKAILUKASVATUS TOIMINNALLISENA MENETELMÄNÄ	9
4.1	Seikkailukasvatus varhaiskasvatuksessa	10
4.2	Seikkailukasvatuksen tavoitteet	11
4.3	Ohjaajan rooli seikkailussa	12
5	TOIMINNAN LÄHTÖKOHDAT	13
5.1	Tarkoitus ja tavoitteet	13
5.2	Toiminnan suunnitelma	14
5.3	Toiminnan arvioinnin perusta	15
6	TOIMINNAN TOTEUTUS	16
6.1	Seikkailukertojen kuvaukset	18
6.2	Ensimmäinen seikkailukerta	18
6.3	Toinen seikkailukerta	22
6.4	Kolmas seikkailukerta	23
7	ARVIOINTI	25
7.1	Iloinen yhdessäolo	27
7.2	Tutustuminen	28
7.3	Perheseikkailu menetelmänä yhteistyön lisäämiseen	29

8	HAASTEET JA MAHDOLLISUUDET	30
8.1	Perheiden arki tänä päivänä	31
8.2	Perheseikkailu päiväkodin tarjoamana yhteistyömenetelmänä	33
8.3	Perheseikkailun ohjaajan rooli	35
8.4	Palaute Perheseikkailusta	36
9	POHDINTA	39

1 JOHDANTO

Tänä päivänä varhaiskasvatuksen tehtävänä on perheiden hyvinvoinnin tukeminen, kuten mm. Suomen hallituksen lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin politiikkaohjelmassa 2007 korostetaan ehkäisevää työtä sekä varhaista puuttumista. Ohjelma pyrkii vahvistamaan lapsiystävällistä Suomea, jossa tuetaan lasten, nuorten sekä perheiden arjen hyvinvointia. (Lasten, nuorten ja perheiden politiikkaohjelma 2007.) Siten varhaiskasvatuksessa kasvatuskumppanuus on yksi keino perheiden hyvinvoinnin tueksi, ja sitä mekin tällä opinnäytetyöllä pyrimme tukemaan.

Toiminnallinen opinnäytetyömme koostuu toiminnan suunnittelusta, toteutuksesta ja kirjallisesta raportoinnista. Toteutimme toiminnallisen Perheseikkailun, joka muodostui kolmesta seikkailukerrasta luonnossa. Toiminnallisen opinnäytetyömme tarkoituksena on kasvatuskumppanuuden kehittäminen lahtelaisessa päiväkodissa. Kasvatuskumppanuuteen käytimme menetelmänä Perheseikkailua, joka pohjautuu seikkailukasvatukseen. Kasvatuskumppanuus päiväkodin ja perheiden keskinäisenä yhteistyönä vahvistaa yhteistä kasvatustehtävää, ja se on ennaltaehkäisevää työtä lapsiperheiden tueksi. Kekkonen (2004, 3) toteaa, että päivähoidon työntekijät ovat avainasemassa, kun halutaan tukea perheiden kasvatustehtävää. Myös me näimme tärkeäksi mahdollisuuden tarjota Perheseikkailua perheiden ja päiväkodin työntekijöiden väliseen kasvatuskumppanuuteen.

Mielestämme tänä päivänä varhaiskasvatuksessa tulisi hyödyntää enemmän seikkailukasvatusta, koska sitä voi hyvin soveltaa eri elämäntilanteissa olevien ihmisten ja ryhmien kanssa. Perheseikkailussamme tavoitteena oli päiväkodin ja perheiden välinen sekä perheiden keskinäinen iloinen yhdessäolo, tutustuminen sekä yhteistyön lisääminen. Se mahdollisti perheille ja päiväkodin työntekijöille elämyksiä ja yhteisiä onnistumisen kokemuksia luonnossa. Lisäksi päiväkodin työntekijät voivat hyödyntää Perheseikkailun antia kasvatuskumppanuuteen sekä lasten kanssa tehtävään työhön. Tästä syystä opinnäytetyössämme korostuu kehittävä näkökulma, jotta päiväkodin työntekijän saavat toimivia työtapoja päiväkodin arkeen. Perheseikkai-

lua arvioidaan perheiltä ja päiväkodin työntekijöiltä tulevien palautteiden pohjalta. Lisäksi arvioinnissa huomioidaan omat havaintomme, joita kirjaamme toteutuspäiväkirjaan.

Toiminnallista opinnäytetyötä lähdemme suunnittelemaan yhteisten kiinnostuskohteidemme pohjalta. Haluamme molemmat syventää tietoutta seikkailukasvatuksesta, koska luonnossa liikkuminen on yhteinen harrastuksemme. Lisäksi haluamme enemmän kokemusta perheiden kanssa tehtävästä yhteistyöstä, joka näyttäytyy tänä päivänä tarpeellisena varhaiskasvatuksessa.

2 VARHAISKASVATUS

Varhaiskasvatuksen suunnitelman perusteiden mukaisesti varhaiskasvatus nähdään pienten lasten eri elämämpiireissä tapahtuvana kasvatuksellisena vuorovaikutuksena. Sen tavoitteena on lasten tasapainoisen kasvun, kehityksen ja oppimisen edistäminen, johon tarvitaan oleellisesti lasten perheiden ja kasvatushenkilöstön kiinteää yhteistyötä, kasvatuskumppanuutta. (Varhaiskasvatuksen suunnitelman perusteet 2005, 11.) Jokaisella alle kouluikäisellä lapsella on oikeus kunnalliseen päivähoidon päiväkodissa tai perhepäivähoidossa (Lapsen päivähoido ja varhaiskasvatus 2008).

Varhaiskasvatuspalveluita tarjoavat esimerkiksi kunnat ja yksityiset palveluntuottajat sekä järjestöt ja seurakunnat. Varhaiskasvatusta tarjotaan mm. päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa. Avointa varhaiskasvatustoimintaa on leikkipuisto- ja kerhotoiminta. Myös esiopetus sekä aamu- ja iltapäivätoiminta ovat osa varhaiskasvatusta. (Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus Stakes 2007.) Päädyimme valitsemaan päiväkodin toiminnallisen opinnäytetyön yhteistyökumppaniksi, koska tämän päiväkodin perheillä oli toive sekä päiväkodilla tarve kasvatuskumppanuuden kehittämiseen.

2.1 Varhaiskasvatuksen lähtökohdat

Suomalaista varhaiskasvatusta ohjaa Valtioneuvoston periaatepäätös varhaiskasvatuksen valtakunnallisista linjauksista, joihin on koottu varhaiskasvatuksen keskeiset periaatteet sekä kehittämisen painopistealueet. Niiden mukaan ensisijainen oikeus sekä vastuu lasten kasvatuksesta ovat lasten vanhemmilla ja yhteiskunnan tehtävänä on tukea lasten vanhempia heidän kasvatustehtävässään. Linjausten tavoitteena on palvelujärjestelmän kehittäminen lasten ja perheiden tarpeista lähtien. Linjauksissa korostetaan eri hallintokuntien yhteistyön tärkeyttä lasten ja perheiden varhaiskasvatuspalveluiden järjestelyissä sekä vanhempien ja henkilöstön kasvatustellista kumppanuutta. Varhaiskasvatuksen linjaukset luovat perustan varhaiskasvatussuunnitelmalle. (Valtioneuvoston periaatepäätös varhaiskasvatuksen valtakunnallisista linjauksista 2002.)

Valtakunnallisista varhaiskasvatuksen sisällöllistä toimintaa ohjaa Stakesin laatimat varhaiskasvatussuunnitelman perusteet, joka on varhaiskasvatuksen ohjauksen väline. Varhaiskasvatuksen perusteiden lähtökohtana on varhaiskasvatuksen yhdenvertaisen toteutumisen edistäminen ja sisällöllisen ohjauksen sekä varhaiskasvatuksen laadun kehittäminen. Lisäksi tavoitteena mm. on lisätä varhaiskasvatushenkilöstön ammatillisuutta ja vanhempien osallisuutta varhaiskasvatuspalveluissa. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet edistävät valtakunnallisesti lasten hyvinvointia, kasvua ja oppimista. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 7.)

Lasten varhaiskasvatusta kuntien päiväkodeissa ohjaa mm. Laki lasten päivähoitosta (19.1.1973/36, 2§). Sen mukaan päivähoiton tavoitteena on tukea päivähoitossa olevien lasten perheitä heidän kasvatustehtävässään sekä yhdessä perheiden kanssa edistää lapsen persoonallisuuden tasaista kehitystä. Myös Lastensuojelulaki (417/2007, 2§) ja Suomen hallituksen lasten, nuorten ja perheiden politiikkaohjelma 2007 korostavat perheiden tukemista. Lisäksi politiikkaohjelman painopistealueina ovat ehkäisevä työ ja varhainen puuttuminen.

2.2 Varhaiskasvatuksen laatu ja kehittäminen

Varhaiskasvatuksen linjaukset ja varhaiskasvatussuunnitelmat toimivat perustana ja työvälineenä varhaiskasvatuksen arvioinnissa, kehittämisessä ja laadunhallinnassa. Kunnissa ja varhaiskasvatusyksiköissä arvioidaan varhaiskasvatussuunnitelman tavoitteiden toteutumista ja toiminnan vahvuuksia sekä tunnistetaan kehittämistarpeita. Varhaiskasvatuksen kehittäminen on jatkuvaa ja reflektiivistä työtapojen tarkastelua ja ymmärtämistä. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 45.)

Tänä päivänä varhaiskasvatuksessa puhutaan paljon laadukkaasta päivähoidosta, laadun kehittämisestä ja lapsen oikeudesta laadukkaaseen päivähoitoon. Arviointitiedon avulla pyritään kehittämään ja ylläpitämään laadukasta kasvatustoimintaa. Päivähoidon laadun arvioinnissa tulee näkyä asiakkaiden näkökulma, jolla tarkoitetaan lapsen, perheen, päivähoidon henkilöstön, hallinnon sekä kaikkien niiden kansalaisten näkökulmaa, joille päivähoito on merkityksellinen. Vaikka asiakkaiden näkemykset päivähoiton laadusta eroavat paljon toisistaan, tutkimukset osoittavat tiettyjä yhteneviä laatutekijöitä, joista yksi on kodin ja päivähoiton välinen yhteistyö ja vanhempien vaikutusmahdollisuudet päivähoitossa. (Hujala, Puroila, Parrila & Nivala 2007, 152–154, 162–164.)

Päivähoidon kehittämisen lähtökohtana ovat lasten ja perheiden yksilölliset tarpeet. Päivähoidon henkilöstölle voi olla usein haaste vastata jokaisen perheen tarpeisiin. (Rantala 2004, 97.) Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimus- ja kehittämiskeskus Stakesin julkaisemassa tutkimuksessa kartoitettiin mm. vanhempien näkemyksiä perheen ja päiväkodin välisestä yhteistyöstä. Vanhemmat pitivät erittäin tärkeänä kodin ja päiväkodin välistä yhteistyötä ja suurin osa vanhemmista oli tyytyväinen yhteistyön laatuun. Vanhemmat esittivät myös kehittämistarpeita, jotka liittyivät mm. keskusteluiden säännöllisyyteen ja yhteistyön muotoihin. Vanhemmat toivoivat erilaista yhteistä toimintaa, kuten päivähoiton henkilöstön ja muiden perheiden kanssa. (Kronqvist & Jokimies 2008, 31–33.)

Opinnäytetyössämme tarkoituksena on päiväkodin kasvatuskumppanuuden kehittäminen, koska tämän päiväkodin perheillä oli toive ja päiväkodilla tarve yhteistyön

lisäämiseen. Opinnäytetyöllämme pyrimme vastaamaan työelämän tarpeeseen. Pyrimme myös kehittämään Perheseikkailusta toimivan kokonaisuuden, jotta päiväkoiti voi hyödyntää opinnäytetyötämme omaan tarpeeseensa.

3 KASVATUSKUMPPANUUS

Kodin ja päivähoiton välinen yhteistyö eli kasvatuskumppanuus on kasvatuksellista, perhe- ja lapsikohtaista yhteistyötä, mutta myös vapaamuotoista tutustumista toisiin perheisiin sekä päivähoiton työntekijöihin. Parhaimmillaan yhteistyö on tavoitteellista ja pitkäjänteistä toimintaa kodin ja päivähoiton välillä. Yhteistyön muotoja ovat päivähoiton työntekijöiden perheille antama tuki, neuvonta ja ohjaus. Yhteistyön suunta voi olla myös perheestä päivähoitoon, jolloin perhe ja vanhemmat osallistuvat ja vaikuttavat päivähoiton toimintaan. Tänä päivänä päivähoitossa korostetaan vuorovaikutuksellista kumppanuutta, jossa yhteistyö ja vaikuttaminen ovat molemminpuolisia. (Hujala, Puroila, Parrila & Nivala 2007, 115–117.)

Kasvatuskumppanuus ymmärretään päivähoiton henkilöstön ja lapsen vanhempien väliseksi ja vastavuoroiseksi vuorovaikutukseksi. Kasvatuskumppanuutta ohjaavat kuulemisen, kunnioituksen, luottamuksen ja dialogisuuden periaatteet. Päivähoiton henkilöstön tietoisien toiminnan tuloksena kasvatuskumppanuus kehittyy ja syvenee vähittäin yhteisissä dialogisissa vuoropuheluissa. (Kaskela & Kekkonen 2006, 28.) Kasvatuskumppanuus on vanhempien ja päivähoiton työntekijöiden tietoista sitoutumista yhteiseen toimintaan lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemisessa. Päivähoiton työntekijöillä on vastuu oman, ammatillisen osaamisensa avulla mahdollistaa kasvatuskumppanuus ja tasavertainen yhteistyö. Ensisijainen kasvatusvastuu on kuitenkin vanhemmilla. (Lahden kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma 2005, 35–36; Hujala ym. 2007, 116.)

Kasvatuskumppanuuden yhteydessä käytetään myös termiä perhelähtöinen kumppanuus, jossa päivähoiton henkilöstön tehtävänä on tukea kohtaamiaan perheitä. Perhelähtöisessä työskentelyssä korostuu ensinnäkin kumppanuus, joka tarkoittaa vanhempien ja päivähoiton henkilöstön yhteistyötä lapsen hyvinvoinnin turvaami-

seksi. Kumppanuus toteutuu toisia kunnioittamalla ja vastuuta jakamalla. (Rantala 2004, 98–101; Hujala ym. 2007, 124–125.)

Toinen keskeinen käsite perhelähtöisyydessä on valtaistuminen, mikä tässä yhteydessä tarkoittaa vanhempien kokemusta siitä, että voivat vaikuttaa omaa perhettään koskeviin asioihin päivähoitossa. (Rantala 2004, 98-101; Hujala ym. 2007, 124-125.) Päivähoidon työntekijöillä on siis vastuu ylläpitää kasvatuskumppanuutta, jossa työntekijä osaa toimia ammatillisesti olemalla läsnä, kuuntelemalla ja keskustelemalla vanhempien kanssa (Pihlaja 2001, 19; Stakes 2006). Pihlaja (2001, 19) korostaa vielä, että päivähoiton työntekijöiden tulee olla myös tietoisia omasta tehtävänkuvastaan sekä mahdollisuuksista ja rajoista, joita tehtävänkuva asettaa.

3.1 Kasvatuskumppanuuden merkitys lapselle

Kasvatuskumppanuuden tavoitteena on turvata lapsen hyvinvointi ja tunnistaa varhain lapsen tuen tarve (Lahden kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma 2005, 35–36; Koivula 2004, 81). Päivähoito on kodin rinnalla tärkeä kasvuympäristö lapselle ja siten päivähoitolla on keskeinen rooli lapsen myönteisen kasvun tukijana. Lapselle päivähoiton henkilöstö ja muut lapset muodostavat sosiaalisen kasvuympäristön. (Svartsjö & Hellsten 2004, 12.)

Hyvällä vuorovaikutuksella vanhempien ja päivähoiton työntekijöiden näkökulmat lapsen kasvusta ja kehityksestä laajenevat. Vuorovaikutuksen avulla lapsen kasvu- ja ympäristöt yhdistyvät ja siten se auttaa muodostamaan lapselle yhden ehjän kokonaisuuden. Siksi vanhempien ja päivähoiton työntekijöiden välinen vuorovaikutus on merkityksellinen lapsen kehityksen kannalta. (Karila 2006, 91.)

Lapsi kehittyy sosiaalisessa vuorovaikutussuhteessa häntä hoitavien henkilöiden seurassa. Myös lapsen normaali kehitys vaatii vuorovaikutusta ja hoivaa. (Svartsjö & Hellsten 2004, 12.) Kasvatuskumppanuuden yhtenä tavoitteena on luoda ja vahvistaa lapsen ja vanhemman välistä vuorovaikutusta. Vuorovaikutus helpottaa lasta ilmaisemaan itseään ja näin kertomaan tunteistaan ja kokemuksistaan. Lapselle tun-

nekokemusten saaminen ja jakaminen on tärkeää, kun hän kasvaa ja kehittyy. Tämä toteutuu parhaiten kasvatuskumppanuudessa, jossa päivähoiton henkilöstön asiantuntemus ja vanhempien oman lapsen tuntemus sekä tietämys yhdistyvät. Päivähoiton henkilöstön ja vanhempien kasvatuskumppanuus mahdollistavat lapselle kokemuksen, että häntä kuullaan ja lapselle tärkeät aikuiset toimivat yhteisymmärryksessä lapsen kasvun ja kehityksen tueksi. (Kaskela & Kekkonen 2006, 23–24.)

3.2 Kasvatuskumppanuuden merkitys vanhemmille

Ihmisellä on luontainen tarve olla läheisessä yhteydessä toisen ihmisen kanssa. Ihmisten elämä kokemuksineen syntyy sosiaalisessa vuorovaikutuksessa ympäristön ja toisten ihmisten kanssa. Ihminen pitää myös sosiaalisesta vuorovaikutuksesta muiden ihmisten kesken. (Isokorpi 2008, 51.) Kasvatuskumppanuudessa keskeistä on vuorovaikutuksen luominen perheiden yhteistyössä. Se tukee myös molempia vuorovaikutuksen osapuolia lapsen kasvatuksessa. (Karila 2006, 91.)

Lahden kaupungin varhaiskasvatussuunnitelman (2005, 35–36) mukaan kasvatuskumppanuuden tarkoituksena on mahdollistaa vanhempien keskinäisen yhteistyön toteutuminen. Lahden päiväkodeissa pidetäänkin merkittävänä päiväkodin ja perheiden välistä yhteistyötä sekä vanhempien asiantuntijuutta (Päiväkodit ja kerhot 2009). Yhteistyö vaatii keskinäistä luottamusta, tasavertaisuutta ja kunnioitusta. Kodin ja päivähoiton välisellä yhteistyöllä pyritään yhteisiin kasvatuskäytäntöihin, jotka tukevat lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista. Yhteistyö tukee myös vanhempia heidän kasvatustehtävässään. Päivähoiton työntekijöiden antaman tuen lisäksi, perheiden yhteistyö on merkityksellistä. (Hujala ym. 2007, 114–115; Tonttila 2006, 26.)

Kasvatuskumppanuudessa tapahtuu vertaistuellista toimintaa. Vertaistuki tarkoittaa samassa elämäntilanteessa olevan ihmisen antamaa sosiaalista tukea. Vertaistoiminnassa perheet jakavat samanlaisia kokemuksiaan ja saavat tietoa erilaisista selviytymistilanteista. Vertaistuen merkitys on keskeinen vanhemmuudessa. Se kannustaa ja antaa voimavaroja arjen haasteisiin perheissä. (Viljamaa 2003, 47.) Koivulan

tutkimuskin (2004, 91) toi esiin, että vanhemmat pitivät tärkeänä mahdollisuutta kertoa ja jakaa omia tunteitaan ja asioitaan muiden vanhempien kanssa.

Myös Lehtipään Pro-gradu -tutkimuksen (2007, 36) mukaan lasten vanhempien mielestä vanhempien ja päivähoidon välisellä kasvatuskumppanuudella on suuri merkitys vanhemmuuden tukemisessa. Tutkimuksen mukaan vanhemmat pitivät tärkeänä mm., että päivähoidon työntekijät ”tukevat minua vanhempana olemisessä” sekä ”auttavat vanhempien keskinäistä verkostoitumista”. Helminenkin (2006, 204) toteaa, että kasvatuskumppanuudessa kasvatushenkilöstö ja perheet keskenäisessä yhteistyössä muodostavat yhteisön, joka tukee vanhemmuutta ja lapsen kasvua sekä kehitystä.

Vanhemmilla tulee olla mahdollisuus osallistua päivähoidon toiminnan suunnitteluun ja arviointiin ja tällä tavoin osallistua toiminnan kehittämiseen yhdessä toisten vanhempien kanssa (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 35–36; Koivula 2004, 80). Vanhempien osallisuus varhaiskasvatuksessa tarkoittaa konkreettista osallistumista päivähoidon toimintaan, kuten osallistumista kasvatustalouksiin ja vanhempainiltoihin. Osallisuutta on myös vanhempien sitoutuminen ja kuuluvuuden tunne varhaiskasvatusyhteisöön, jossa pysty vaihtamaan ja jakamaan yhteisiä kokemuksia ja tietämystä. (Kaskela & Kekkonen 2006, 25–27.) Piironenkin (2006) kuvailee, että osallisuus on yksilönä tai ryhmän jäsenenä aktiivista osallistumista ja sitoutumista toimintaan sekä haluamista vaikuttaa asioiden kulkuun sekä vastuunottoa seurauksista. Osallisuus muotoutuu päättämisestä ja asioihin vaikuttamisesta sekä kokemuksen myötä syntyvästä sitoutumisesta.

Vanhempien osallisuuden mahdollistuminen päivähoidossa edellyttää päivähoidon henkilöstöltä perhelähtöistä ajattelua, jossa vanhempien asiantuntemus lapsestaan nähdään työn lähtökohtana (Hujala ym. 2007, 119). Perhelähtöisessä työskentelyssä päivähoidon henkilöstön tulisi huomioida myös koko perheen hyvinvointi kertomalla myönteisiä asioita lapsesta ja auttamalla perheitä näkemään myönteinen tulevaisuus. Perheen hyvinvointia tukee myös perheen ohjaaminen mukavaan yhdessäoloon. (Rantala 2004, 102–104.)

4 SEIKKAILUKASVATUS TOIMINNALLISENA MENETELMÄNÄ

Toiminnallisissa menetelmissä opitaan kokemusten kautta. Kokemusten saaminen sekä niiden purkaminen tutustuttaa omaan ja toisten kokemusmaailmaan. Toiminnallisessa oppimisessä keskeistä on ryhmän jäsenten osallistaminen. (Hyppönen & Linnossuo 2002, 8). Osallistamisen peruslähtökohtana on saada ihmisten kokemukset, tiedot, taidot, tunteet ja asenteet mukaan toimintaan. Toiminnassa pyritään aktivoimaan ihmisiä erilaisten harjoitteiden avulla. Ihmiset aktivoituvat sellaisessa ryhmässä, jossa on turvallista sekä innostavaa. Tähän päästään esim. leikkien avulla. (Hyppönen & Linnossuo 2002, 12–13.)

Toiminnalliset menetelmät soveltuvat käytettäväksi hyvin lasten, nuorten ja perheiden kanssa tapahtuvaan toimintaan ja ne sopivat erityisen hyvin ryhmämuotoiseen työskentelyyn. Toiminnallisten menetelmien avulla lapsen ja muiden perheenjäsenten on mahdollista saada onnistumisen kokemuksia, joista perhe saa voimaa jaksamiseen. Perheiden kanssa tehtävässä työssä on havaittu, että toiminnallisessa ohjatussa tekemisessä perheenjäsenten välinen vuorovaikutus paranee ja lapsen myönteinen minäkuva vahvistuu. (Lastensuojelun käsikirja 2008.) Lisäksi yhteistoiminnallisuus tukee ihmisten kokonaisvaltaista kehitystä (Linnossuo 2007, 204).

Tutkiessamme seikkailun käyttöä toiminnallisena menetelmänä huomioimme, että useissa Lahden alueella sijaitsevien päiväkotien varhaiskasvatussuunnitelmissa korostetaan luonnon läheisyyttä ja sen hyödyntämistä luontoliikuntaan ja -kasvatukseen. Hyvin yleinen toimintamuoto päiväkodeissa on Metsämörri -koulu. (Päiväkodit ja kerhot 2009.) Sen tavoitteena on ympäristökasvatuksen edistämisen ja luonnon tutuksi tekeminen varhaiskasvatuksessa mm. leikkien ja satujen avulla (Metsän oppimispolku 2009). Omien kokemustemme mukaan tänä päivänä päiväkodeissa on alettu toteuttamaan toiminnallisia tapahtumia yhä enemmän, jotka ovat tarkoitettu koko perheelle. Olemme huomioineet myös, että monien päiväkotien varhaiskasvatussuunnitelmista löytyy seikkailutoimintaa yhtenä menetelmänä varhaiskasvatuksen toteuttamiseen.

MLL:n lasten ja nuorten kuntoutussäätiökin järjestää kuntoutusta perheille hyvinvoinnin tueksi, missä hyödynnetään erilaisia toiminnallisia menetelmiä, kuten seikkailua. Yhteistoiminta voi sisältää myös retkiä, liikunnallisia leikkejä ja muuta ulkoilua. Perhekuntoutuksessa olevien perheiden tavoitteena on mm. seikkailun avulla parantaa perheen sosiaalisia taitoja sekä vahvistaa perheenjäsenten itsetuntoa. Ohjatuissa perheryhmissä on tarkoituksena, että perheet saavat myönteisiä kokemuksia, uusia näkökulmia ja oivalluksia sekä vertaistukea toisista perheistä. (MLL:n lasten ja nuorten kuntoutussäätiö 2009.)

Kuntoutussäätiön toteuttamissa perhekuntoutuksissa tärkeä tavoite on iloinen yhdessäolo. (MLL:n lasten ja nuorten kuntoutussäätiö 2009.) Myös opinnäytetyösämme korostuu iloinen yhdessäolo. Kyrönlampi-Kylmänen (2007, 165) toteaaakin, että lapset kokevat iloa aikuisen huomiosta, yhdessä tekemisestä ja yhdessä olosta. Lasten ja vanhempien yhteinen ilo syntyy yhteisten arkitoimien myötä. (Kinnunen & Mauno 2002, 105.) Aikuiset saavat iloa mm. perheen yhdessäolosta, lapsen ilosta sekä kiireettömyydestä. Hyvin pienet ja yksinkertaiset asiat tuottavat ihmisille iloa, joka auttaa arjen hyvinvointiin. (Ojanen 2001, 342–343.)

4.1 Seikkailukasvatus varhaiskasvatuksessa

Karppinen (2007) viittaa Priestin (1999) sanoihin, että seikkailukasvatus on seikkailullisten kokemusten käyttöä oppimistarkoituksessa. Seikkailukasvatuksen määritelmä on hyvin samansuuntainen elämyspedagogiikan kanssa. Näitä käsitteitä käytetään usein rinnakkain ja ne ajatellaan usein yhtenevinä, koska näillä on samansuuntaisia tavoitteita.

Seikkailukasvatus vierastaa tiukkoja teoreettisia viitekehyksiä ja sille onkin tyypillistä se, että jokainen seikkailukasvattaja rakentaa seikkailukasvatuksesta omanköisensä kohderyhmän tarpeiden ja henkilökohtaisten kokemusten kautta. Toiminta ja siinä käytetyt menetelmät eivät ole itsessään niin merkittäviä vaan se, millaisia ihmissuhteita toiminta kehittää. Seikkailukasvatukselle on oleellista sen ennakoimattomuus ja yllätyksellisyys. Seikkailukasvatus tuo ihmiselle uusia kokemuksia ja

elämyksiä. Toiminnan ja oivaltamisen myötä ihminen oppii itsestään ja omasta toiminnastaan ryhmän jäsenenä. (Linnonsuo 2007, 203–204.)

Seikkailukasvatukselle on tyypillistä, että se tapahtuu luonnossa, mikä jo itsessään synnyttää seikkailun. Luonto on oppimisympäristönä ihanteellinen, koska se tarjoaa lähes rajattomat mahdollisuudet lapsen kehitykselle. Seikkailukasvatus varhaiskasvatuksessa tarkoittaa toimimista ja kokeilemistä luonnossa, jossa lapsi on kokonaisvaltaisesti mukana. Varhaiskasvatuksessa seikkailu syntyy lähimetsissä, ilman hienoja välineitä ja seikkailuolosuhteita. Lapselle on annettava vain mahdollisuus liikkua ja toimia luonnossa. (Kokljuschkin 1999, 30–34.) Seikkailukasvatusta voi toteuttaa myös muissa oppimisympäristöissä kuin luonnossa. Kurt Hahn kuitenkin toteaa: ”Luonnonolosuhteet saavat osallistujat ymmärtämään yhteistyön, luottamuksen ja toisten kunnioittamisen tärkeyden” (Kokljuschkin 1999, 57).

4.2 Seikkailukasvatuksen tavoitteet

Linnonsuon (2007, 205–211) mukaan seikkailukasvatuksen tavoitteena on vuorovaikutus- ja yhteistyötaitojen kehittyminen sekä itsetunnon ja -tuntemuksen vahvistuminen. Yhteiskunnallisesti katsottuna seikkailukasvatus on hyvä menetelmä hyvinvoinnin tukemiseen, koska se aktivoi ihmiset osallisuuteen yhteiskunnassa. Sosiaalipedagogiikka korostaa myös yksilön subjektiivista, itseapuun auttamista sekä arkielämän hallinnan tukemista, jolloin ihminen ottaa vastuun itsestään sekä yhteiskunnasta (Mönkkönen, Nurmo & Väisänen 1999, 22–23; Nivala 2006, 58). Seikkailukasvatuksessa ja sosiaalipedagogisessa ajattelutavassa on yhteneviä piirteitä, koska molemmissa painottuu yhteisöllisyys, toiminnallisuus ja elämyksellisyys (Mönkkönen ym 1999, 19; Kurki 2006, 115).

Varhaiskasvatuksessa seikkailukasvatuksen tavoitteena on tukea lapsen tiedollisia, emotionaalisia, motorisia ja sosiaalisia taitoja sekä kehittää lapsen kokonaispersoonallisuutta. Seikkailukasvatuksen tavoitteena on antaa lapsille onnistumisen kokemuksia. Toiminnallinen seikkailu antaa lapselle mahdollisuuden oppia uusia asioita elämysten avulla tekemällä ja kokemalla. Oikein toteutetussa seikkailussa onnistu-

miseen tarvitaan aina kaikkia ryhmän jäseniä. Seikkailukasvatus onkin hyvä tapa opetella yhteistyötaitoja. (Kokljuschkin 1999, 31–35.)

4.3 Ohjaajan rooli seikkailussa

Ryhmiä on monenlaisia ja niitä muodostetaan ryhmän jäsenten tarpeiden mukaan. Perheseikkailuun osallistunut ryhmä oli vertaistuellinen ryhmä. Perheillä oli saman ikäisiä lapsia, jotka olivat samassa päiväkodissa. Perheseikkailuryhmä oli myös toiminnallinen ryhmä, jolle on asetettu tietyt tavoitteet. (Kaukola & Lehtonen 2007, 17–18.)

Ryhmänohjaajan tehtävät vaihtelevat riippuen ryhmän tarkoituksesta ja ryhmän itseohjautuvuudesta. Ohjaajan tehtäviä ovat mm. ajan antaminen tavoitteille ja tutustumiselle. Tutustuminen helpottaa ryhmän yhteistoimintaa. Lisäksi ryhmänohjaajan on saavutettava luottamuksen ja turvallisuudentunne ryhmäläisissä. Se syntyy selkeiden sääntöjen ja rajojen avulla. Ryhmänohjaajan tehtävänä on havainnoida ja hyväksyä ryhmässä ilmeneviä erilaisia tunteita sekä pyrkiä saavuttamaan ryhmään rento ilmapiiri. (Kaukola ja Lehtonen 2007, 63–66.)

Ohjaajan on osattava antaa tilaa ja aikaa ryhmäprosessille ja ryhmän jäsenten tunteille. Jokainen ryhmän jäsen tarvitsee oman aikansa asioiden käsittelyyn, mikä ryhmän ohjaajan tulee huomioda. Ryhmän ohjaajalla on aluksi suuri rooli ryhmän toimimisen kannalta, ennen kuin ryhmä muuttuu itseohjautuvammaksi. Ohjaajan tehtävänä on aktivoida jokainen ryhmän jäsen mukaan toimintaan. Ohjaajalta vaaditaan myös taitoa siirtyä taka-alalle ryhmässä sitten, kun ryhmä toimii itsestään aktiivisesti. (Kaukola & Lehtonen 2007, 67–68.)

Ryhmän ohjaajan tehtävänä on ennakoida ja käsitellä pulmallisia tilanteita ryhmässä. Ryhmänohjaajalla tulee olla myös epävarmuudensietokykyä. Ryhmän ohjaajan täytyy vastaanottaa ryhmän jäsenten monenlaisia tunteita, joita ohjaaja jäsentää mielessään ja sitä kautta vastaa ryhmän tarpeisiin. Joskus ohjaaja voi joutua vastaanottamaan hyvin ahdistavia ja vaikeita asioita, mitkä kuormittavat ohjaajaa. Hy-

vällä ohjaajalla on kyky poistaa ahdistavat tunteen mielestään. (Kaukola & Lehtonen 2007, 67–73.)

5 TOIMINNAN LÄHTÖKOHDAT

Opinnäytetyöprosessi alkoi keväällä 2008 ja aihe alkoi muotoutua aihepajan jälkeen. Kesän aikana luimme mm. varhaiskasvatukseen ja seikkailukasvatukseen liittyvää kirjallisuutta ja materiaalia. Suunnitelmaraporttia aloimme työstää kesän jälkeen. Syksyn suunnitelmaseminaarin jälkeen pääsimme suunnittelemaan ja toteuttamaan toiminnallista opinnäytetyötä, joka koostuu toiminnallisesta ja kirjallisesta osuudesta.

Aloitimme elokuussa 2008 yhteistyön päiväkodin kanssa ja teimme sopimuksen hankkeistetusta opinnäytetyöstä. Toteutimme toiminnallisen opinnäytetyön Lahden alueella sijaitsevassa päiväkodissa. Toteutushetkellä päiväkodissa oli 11 perhettä. Toivoimme, että päiväkodin perheet osallistuvat projektiimme koko perheinä mukaan lukien myös isommat sisarukset. Suunnitelmamme mukaan päiväkodin työntekijät osallistuivat toimintaan.

5.1 Tarkoitus ja tavoitteet

Toiminnallisen opinnäytetyömme tarkoituksena oli kehittää päiväkodin kasvatuskumppanuutta lisäämällä perheiden ja päiväkodin välistä yhteistyötä toiminnallisien menetelmin. Päiväkodin työntekijät voivat hyödyntää toiminnallista opinnäytetyötämme työhönsä. Perheseikkailun tehtäviä voi esimerkiksi käyttää lasten sekä perheiden kanssa tehtävään työhön. Perheseikkailua voi myös toteuttaa kokonaisuutena, ja siksi halusimme tuoda esille Perheseikkailun kehittämiskohteet. Näin Perheseikkailu on toimiva menetelmä päiväkodille. Yhteiskunnassamme on nykyisin korostettava perheiden ja päiväkodin välistä yhteistyötä, koska lapsen kasvun ja kehityksen kannalta on keskeistä heidän yhteinen kasvatustehtävänsä sekä päivä-

kodin tuki vanhempien kasvatustehtävässä. Lisäksi kasvatuskumppanuus tukee perheiden hyvinvointia. (Hujala ym. 2007, 115.)

Opinnäytetyömme toiminnallisena menetelmänä käytimme seikkailukasvatusta, joka oli luonnossa tapahtuvaa seikkailutoimintaa. Toteutimme toiminnallisen Perheseikkailun, jonka tarkoituksena oli päiväkodin henkilöstön ja perheiden yhdessä tekeminen luonnossa. Toiminnallisissa menetelmissä yhdessä tekeminen ja kokeminen ovat tuottavampaa kuin keskusteleminen (Vilen, Leppämäki & Ekström 2002, 218). Lisäksi luonto antoi hyvät edellytykset seikkailutoiminnallemme, koska se oli rikas kasvatusympäristöltään tarjoamalla rauhallisen ilmapiirin sekä monenlaisia mahdollisuuksia. Kokljuschkin (1999, 56) viittaa myös Jean-Jaques Rousseauun ajatukseen: ”Luonto on tärkein kasvattajamme.”

Perheseikkailuiden tavoitteena oli iloinen yhdessä olo ja tutustuminen toisiin perheisiin sekä päiväkodin työntekijöihin. Perheen ja päiväkodin työntekijöiden välinen luottamus on tärkeää, joka alkaa tutustumisella. Luottamus edistää sujuvaa yhteistyötä perheen ja päiväkodin työntekijöiden välillä. (Kaskela & Kekkonen 2006, 36.) Tavoitteena oli myös perheiden ja päiväkodin välisen yhteistyön lisääminen, joka oli perheiden toiveesta sekä päiväkodin tarpeesta lähtöisin. Mielestämme yhteistyö toi perheille sekä päiväkodin työntekijöille iloa ja mukavaa yhdessä oloa, jotka auttavat jaksamaan arjessa.

5.2 Toiminnan suunnitelma

Suunnitelmana oli toteuttaa Perheseikkailu, joka koostui kolmesta seikkailukerrasta loka-, marras- ja joulukuussa 2008. Päädyimme kolmeen seikkailukertaan, koska ajattelimme, että perheet lähtevät helpommin mukaan toimintaan, joka ei vaadi perheiltä liikaa sitoutumista. Toiminnallisten osuuksien jälkeen työstimme opinnäytetyön loppuraporttia.

Lähdimme suunnittelemaan jokaista Perheseikkailukertaa omaksi seikkailukseen rakentamalla seikkailukerroista yhtenäisen kokonaisuuden. Suunnittelimme seikkai-

lukerrat alustavasti, mutta jätimme tilaa perheiden toiveille. Perheet saivat viestittää toiveet ja osallistumiset sekä palautteet meille postilaatikon kautta, jonka veimme päiväkodille. Perheille jaetuissa tiedotteissa oli myös meidän sähköpostiosoitteemme sekä puhelinnumeromme, mikäli perheet kokivat nämä heille sopivammaksi yhteydenpitovälineeksi. Jokaista päiväkodin työntekijää informoimme seikkailukerasta ja työntekijän roolista. Yhden Perheseikkailun kesto oli noin 1-1,5 tuntia.

Perheseikkailun punaisena lankana oli metsästä löytyvä arvoitusten puu, jonka lehdistä löytyy arvoituksia. Arvoituksista ilmenivät harjoitteiden tehtävänannot. Suunnittelimme varsinaisen toiminnan lisäksi koritehtäviä, jotka olivat pienempiä ja nopeasti yhdessä tai erikseen toteutettavia tehtäviä. Niitä tehtiin oman perheen tai toisten perheiden kanssa yhdessä. Koritehtävät (liite 1) oli tarkoitettu otettavaksi käyttöön, jos jäi aikaa, tai niitä voi ehdottaa perheille, jotka eivät syystä tai toisesta osallistu johonkin varsinaisen toiminnan osuuteen.

Seikkailukerroilla oli samanlainen aloitus ja lopetus. Seikkailun aloituksessa orientoituttiin tulevaan seikkailuun, jossa luotiin iloista ja rentoa ilmapiiriä. Seikkailukerran lopussa purimme seikkailut ja konkretisoimme lopetuksen, jotta perheet ymmärsivät seikkailun päättyneen. Toimintaosuuksien jälkeen perheiden tuli saada aikaa kokemusten purkamiseen ja yhteiseen jakamiseen toisten perheiden kanssa. Seikkailun ohjaajina vastasimme kokemusten purkamisesta. Seikkailun purkaminen oli tärkeää, koska kokemukset olivat vielä selvästi mielessä. Kokljuschkin (1999, 63) on todennut, että näin perhe pystyy jakamaan tunteensa yhdessä sekä muiden perheiden kanssa, koska muillakin perheillä on mahdollisesti samanlaisia tunteita.

5.3 Toiminnan arvioinnin perusta

Toiminnallisen opinnäytetyömme arvioinnissa painottuu toimintaa kehittävä ajattelutapa, jossa mm. omaa toimintaamme refleктоimalla ja toimintatapoja muuttamalla pyrimme kehittämään toimintaamme. Kehittävä ajattelutapa tarkoittaa oman toiminnan kehittämistä refleктоimalla ja ihmettelemällä omaa ajattelua ja toimintatapo-

ja. Kriittisen reflektoinnin avulla on mahdollisuus löytää uusia ratkaisuvaihtoehtoja sekä muuttaa ajattelutapojaan. (Ojanen 2000, 27–29.)

Arvioimme toimintaamme opinnäytetyössämme käymällä refleктоivia keskusteluita keskenämme ennen ja jälkeen seikkailukertojen sekä opettajan kanssa tarpeen mukaan. Toimintakerroista pidimme toteutuspäiväkirjaa, jossa pohdimme toteutuksessa ilmi tulleita onnistumisia sekä kehittämiskohteita. Suunnittelu- ja toteutusvaiheessa kuuntelimme ja havainnoimme perheiden tuntemuksia. Lisäksi pyysimme perheiltä ja päivähoidon työntekijöiltä kirjallista palautetta postilaatikkoon, jonka jätimme opinnäytetyömme toiminnallisten osuukien jälkeen päiväkodille. Suunnittelimme perheille ja päivähoidon työntekijöille annettavat palautelomakkeet, joissa pyysimme palautetta Perheseikkailun tavoitteiden toteutumisesta. Tarkoituksenamme oli, että päiväkodin työntekijät jakavat lasten kokemuksia seikkailusta päiväkodilla seuraavana päivänä. Lapset saivat piirtää Perheseikkailustaan ja kertoa työntekijöille mitä olivat piirtäneet. Työntekijät kirjasivat lasten kertomukset piirustusten taakse. Tällä tavoin halusimme kuulla lapsia ja saada heiltä palautetta siitä, mitä Perheseikkailusta jäi mieleen.

Tarkoituksenamme oli osallistaa päivähoidon työntekijät mukaan toimintaan yhdessä perheiden kanssa kannustaen ja auttaen perheitä Perheseikkailussa. Osallistumalla toimintaan he voivat arvioida toteutustamme. Arvioimme saatua palautetta ja toimintaamme suhteessa tavoitteisiin opinnäytetyössämme.

6 TOIMINNAN TOTEUTUS

Aloitimme opinnäytetyön toiminnallinen osuuden keskustelemalla päiväkodin työntekijöiden kanssa Perheseikkailun toteuttamiseen kuuluvista asioista sekä vierailemalla päiväkodin syksyn vanhempainillassa informoiden perheitä Perheseikkailusta.

Jaoimme vanhemmille myös tiedotteen tulevasta Perheseikkailusta (liite 2). Kysyimme heidän toiveitaan ja odotuksiaan toiminnasta ja siihen soveltuvasta ajankohdasta. Kasvatuskumppanuudessa periaatteena on ottaa perheet mukaan toiminnan suunnitteluun (Lahden varhaiskasvatussuunnitelma 2005, 35).

Kävimme myös päiväkodissa ennen Perheseikkailua kertomassa lapsille satukirjan avulla eläinten seikkailusta metsässä sekä kuulemassa heidän aikaisemmista seikkailuistaan ja siitä, mitä heidän mielestään seikkailu on. Tällä tavoin ennakoimme lapsia Perheseikkailuumme. Lapsilta tuli seuraavanlaisia kommentteja heidän seikkailuistaan: ”Metsässä leikitään” ja ”Löysin kauniita käpyjä”. Lisäksi lasten mielestä seikkailu oli usein ulkona tapahtuvaa puuhastelua sekä eväiden syöntiä.

Perheiltä tulleiden toiveiden mukaisesti laadimme Perheseikkailusta tiedotteen kotiin, jossa kerroimme seikkailukertojen ajankohdat (liite 3). Tiedotteessa pyysimme perheitä ilmoittautumaan seikkailukertoihin, minkä tarkoituksena oli sitouttaa perheet Perheseikkailuun. Perheseikkailuun ilmoittautui kuusi perhettä päiväkodin yhdestätoista perheestä.

Toteutimme Perheseikkailun suunnitelmien mukaisesti päiväkodin työntekijöiden kanssa käytyjen keskusteluiden sekä perheiltä tulleiden toiveiden pohjalta. Ensimmäisen Perheseikkailunkerran tavoitteena oli lähempi tutustuminen toisiin perheisiin ja päiväkodin työntekijöihin, koska päiväkodissa on uusia perheitä ja vanhemmat voivat olla toisilleen vieraampia. Toisen ja kolmannen kerran tavoitteena oli perheiden ja päiväkodin työntekijöiden välisen yhteistyön lisääminen.

Jokaisen Perheseikkailun jälkeen reflektoimme toteutusta, jossa mietimme onnistumisia ja epäonnistumisia sekä kehittämiskohteita seuraavaksi kerraksi. Teimme toteutuspäiväkirjaan (liite 4) havaintoja tavoitteiden toteutumisesta ja seikkailumenetelmän soveltuvuudesta kasvatuskumppanuuteen. Lisäksi kirjasimme perheiden tuntemuksia Perheseikkailukerrasta. Oman työn reflektoiminen auttoi meitä arvioimaan Perheseikkailua.

6.1 Seikkailukertojen kuvaukset

Perheseikkailukertoihin kuului alkuvalmistelua mm. askartelua ja materiaalin keräämistä sekä seikkailuympäristön rakentelua. Olimme valinneet päiväkodin läheisestä metsästä Arvoituksen puuksi (kuvio 1) soveltuvan kuusen, josta tuli Perheseikkailujen ajaksi sadunomainen kuusi värikkäine lehtineen. Arvoituksen puu ja sen ympäristö oli Perheseikkailun keskeinen paikka.

Kuvio 1. Arvoituksen puu

Perheseikkailu -kerrat alkoivat esittelyllä ja alkulämmittelyllä, jonka tarkoituksena oli luoda rentoa ilmapiiriä. Aloitusten jälkeen lähdimme metsään, Arvoituksen puulle, jonka lehdistä löytyi Perheseikkailun tehtävät arvoitusten muodossa. Tehtävissä hyödynsimme metsää ympäristönä ja materiaalein. Seikkailun loppuksi söimme eväitä ja jaoimme seikkailun kokemuksia.

6.2 Ensimmäinen seikkailukerta

Ensimmäinen Perheseikkailu toteutui lokakuuisena sunnuntai-aamupäivänä. Sääolosuhteet suosivat Perheseikkailua. Perheseikkailuun osallistuivat kaikki kuusi perhettä, jotka olivat ilmoittautuneet. Toiveidemme mukaisesti perheet saapuivat koko perheen voimalla. Mukana oli isiä, äitejä ja sisaruksia. Perheseikkailussa seikkailijoita oli yhteensä 24, joista kaksi oli päiväkodin työntekijää sekä me kaksi, ohjaajina. Lapsiseikkailijoiden ikäjakauma oli kahdesta kuuteen vuoteen.

Esittäytymiskierroksen jälkeen aloitimme rennon ilmapiirin luomiseksi alkujumpan lastenmusiikin tahdissa. Seikkailu alkoi havaitsemalla metsässä olevat värilliset lehdet (kuvio 2), jotka oli sidottu puiden ympärille. Värilliset lehdet olivat pahvisia. Lähdimme seuraamaan lehtiä, jotka johdattivat meidät Arvoituksen puulle. Ihmettelimme Arvoituksen puuta ja ympäröivää luontoa sekä puussa asustavaa oravaa. Arvoituksen puulta löytyivät Perheseikkailun säännöt, joita kävimme läpi perheiden kanssa. Perheseikkailun säännöt olivat seuraavat: iloinen mieli, seikkaillaan yhdessä, autetaan toisia ja kunnioitetaan luontoa. Sääntöjen avulla halusimme muistuttaa seikkailijoita tärkeistä asioista, jotta seikkailumme onnistuisi.

Kuvio 2. Arvoituksen puulle johdattavat merkit

Huomasimme Arvoituksen puun erikoiset lehdet, jotka olivat hyvin samankaltaisia kuin lehdet, jotka johdattivat meidät puulle. Puun lehdissä oli viestejä perheille tehtäviä sisältävien arvoitusten muodossa. Lähdimme toteuttamaan tehtävät perheinä

tai toisten perheiden kanssa, järjestyksessä lehdestä löytyvän ohjeen mukaisesti. Tehtävän suoritettuaan seikkailijoiden kuului palata takaisin Arvoituksen puun luokse.

Ensimmäinen seikkailukerta sisälsi kolme eri tehtävää, jotka olivat Arvoituksen puun arvoituksia (liite 5). Ensimmäisessä tehtävässä perheet etsivät luonnosta perhettä yhdistävän tekijän. Jokainen perhe löysi metsästä yhdessä perheenjäsenen kanssa etsien värilliset hihamerkit. Näin perheenjäsenet tunnistettiin yhdeksi perheeksi omanvärisestä hihamerkistä, jotka he saivat kiinnittää vaatteisiinsa. Työntekijöille oli omat samanväriset hihamerkit sekä jokaisella perheellä oli oma tunnuskäsi. Tehtävän tarkoituksena oli selvittää jokaiseen perheeseen kuuluvat henkilöt.

Toisessa tehtävässä lähdimme seuraamaan värikkäitä lehtiä, jotka veivät meidät köysiradalle. Seikkailijoiden oli tarkoitus kulkea rata pitäen kiinni köydestä ja selvittää köysirata yhteisvoimin. Metsästä löytyi kaksi erilaista köysirataa ja siellä oli paljon köysiä, joita yksi lapsi kommentoi ”köysiviidakoksi” (kuvio 3). Olimme rakentaneet kaksi köysirataa, jotta perheiden ei tarvinnut odotella vuoroaan ja näin seikkailu oli sujuvaa. Köysiradan tavoitteena oli iloita yhteisestä onnistumisenkokemuksesta.

Kuvio 3. ”Köysiviidakko”

Päädyimme ottamaan lopuksi vielä koritehtävän, koska aikaa oli vielä jäljellä ja seikkailijat suoriutuivat nopeasti edellisistä tehtävistä. Koritehtävässä seikkailijat etsivät luonnosta syksyisiä värejä (kuvio 4) luonnon materiaaleista värikartan avulla. Seikkailijat löysivät mm. käpyjä, keppejä, lehtiä ja heinää, joista he saivat tehdä taideteoksen Arvoituksen puun läheisyyteen.

Kuvio 4. Syksyn värit

Seikkailun lopuksi Arvoituksen puusta löytyi viimeinen lehti, jossa tuli ilmi seikkailun päätös. Lehti sisälsi kannustuksen hienosti suoritetusta seikkailusta ja kehotti jakamaan seikkailun kokemuksia eväiden syönnin lomassa. Perheet asettautuivat syömään eväitään ja vaihtamaan ajatuksiaan Perheseikkailusta. Samalla me kierteelimme kysellemässä perheiden kokemuksia. Perheiden lähtiessä muistutimme seuraavasta Perheseikkailukerrasta, joka ilmeni myös kotiin jaetusta tiedotteesta. Lisäksi Perheseikkailukerran lähestyessä veimme päiväkodin ilmoitustaululle muistutuksen toisesta seikkailukerrasta (liite 6).

Perheseikkailusta pidimme toteutuspäiväkirjaa, jossa pohdimme toimintaa tavoitteisiin nähden. Toteutuspäiväkirjaan kirjaamme seikkailussa tulleet omat sekä perhei-

den ja päiväkodin työntekijöiden kokemukset ja tunteukset. Pyrimme kehittämään toimintaamme kokemusten ja tunteusten pohjalta.

Ensimmäinen seikkailukerta oli meidän mielestämme hyvin onnistunut ja kirjassimme toteutuspäiväkirjaan myönteisiä asioita seikkailusta. Perheet ottivat toiminnan hyvin vastaan ja toiminta soveltui eri-ikäisille. Myös työntekijät kokivat Perheseikkailun onnistuneeksi. Ajallisesti seikkailu sujui nopeasti ja oli hyvä, että olimme lisäksi suunnitelleet koritehtäviä lisätehtäviksi. Toiset seikkailijat olivat tutumpia toisilleen ja heidän välillään oli paljon vuorovaikutusta. Osa seikkailijoista oli vieraampia toisilleen ja tästä syystä seuraavassa Perheseikkailussa lisäsimme yhteistyötehtäviä, joissa korostui yhdessä tekeminen perheiden kesken sekä perheiden ja työntekijöiden välillä.

6.3 Toinen seikkailukerta

Toinen seikkailukerta toteutui pimeänä tiistai-iltana marraskuussa. Perheseikkailuun osallistui päiväkodin työntekijä, joka ei ollut ensimmäisellä kerralla. Lisäksi Perheseikkailussa oli yksi perhe mukana, joka oli osallistunut aiempaan seikkailuun. Perheestä osallistui yksi lapsi vanhempansa kanssa. Seikkailukerta alkoi iloisesti samalla aloituksella, tervehtien ja jumpaten. Lähdimme etsimään taskulamppujen avulla Arvoituksen puuta, jonka paikka muistui mieleen nopeasti. Löytymistä helpotti Arvoituksen puun luona olevat lyhdyt, jotka loivat metsästä tunnelmallisen. Arvoituksen puun oravakin oli meitä tervehtimässä seikkailijoiden iloksi. Esittelimme työntekijälle ympäristöä ja kerroimme Perheseikkailun kulkua sekä sääntöjä, koska työntekijä oli ensimmäistä kertaa seikkailemassa.

Tämän seikkailukerran tavoitteena oli perheiden tutustuminen toisiin perheisiin sekä yhteistyö päiväkodin työntekijöiden kanssa. Yhteistyö rakentuu vuorovaikutuksen syntymisestä (Vilén, Vihunen, Vartiainen, Sivén, Neuvonen & Kurvinen 2006, 112). Arvoituksen puun lehdestä löytyi arvoitus (liite 5), joka johdatti meidät vaeltamaan metsän polkuja heijastimia etsien. Kulkemista heijastinradalla helpotti mukaan pyydetty taskulamput. Olimme liimanneet heijastimiin lapsia kiehtovia ku-

via, kuten eläimiä ja satuhahmoja. Niiden tarkoituksena oli pitää innostusta yllä. Matkan varrelta löytyi suuria heijastimia, joihin oli kirjoitettu leikkejä. Ne vaativat perheiltä ja päiväkodin henkilöstöltä yhteistyötä. Leikkien tarkoituksena oli yhdistää Perheseikkailijoita. Leikimme Oravien karkumatkaa ja vanne pyörimään – leikkejä (liite 7). Heijastimet toivat meidät takaisin Arvoituksen puulle. Heijastinradalta palattuamme päiväkodin työntekijän oma lapsi saapui myös seikkailemaan. Päätimme lähteä seikkailijoiden innostuksesta kiertämään heijastinrata uudelleen. Ilta olikin jo pitkällä, kun saavuimme uudelleen puulle. Lopuksi oli seikkailun kokemusten jakaminen. Kiitimme seikkailijoita mukavasta illasta ja muistutimme viimeisestä seikkailukerrasta.

Toisesta seikkailukerrasta jäi hyvä mieli ja olimme tyytyväisiä toteutukseen. Mukana ollut perhe ja päiväkodin työntekijä lapsensa kanssa antoivat positiivista palautetta seikkailukerrasta. Meitä ihmetytti seikkailukerran vähäinen osallistujamäärä, koska ilmoittautuneita oli kuusi perhettä. Lisäksi ensimmäisen seikkailukerran palaute perheiltä antoi odottaa runsaampaa osallistujamäärää. Huomioimme toisen seikkailukerran jälkeen tiedottamisen ja muistutuksen tärkeyden. Ilmoitustaululle jätetyn seikkailukerran tiedotteen (liite 8) lisäksi lisäsimme vielä perheiden tiedottamista lasten vaatelokeroon jaettavilla tiedotteilla ja kehoitimme päiväkodin työntekijöitä muistuttamaan perheitä tulevasta seikkailukerrasta.

6.4 Kolmas seikkailukerta

Viimeinen Perheseikkailukerta oli joulukuisena sunnuntai-aamupäivänä. Olimme odottaneet lumista seikkailukertaa, mutta valitettavasti lumi ehti sulaa ennen seikkailukertaa, joten otimme käyttöön toisen suunnitelman. Ihmetykseksemme Perheseikkailuun saapui vain yksi perhe, joka oli mukana myös edellisissä seikkailukerroissa mukana. Seikkailuun osallistuneesta perheestä oli kaksi lasta ja vanhempi. Iloksemme perhe oli ottanut mukaan myös kyläilemässä olleen lapsen. Päiväkodilta tuli yksi työntekijä, joka ei ollut vielä seikkailut kanssamme aiemmin.

Jätimme alkujummat seikkailijoiden toiveiden mukaisesti väliin ja lähdimme heti metsään seikkailemaan. Arvoituksen puun luona esittelimme uusille seikkailijoille Perheseikkailun kulkua ja sääntöjä. Tämän seikkailukerran tavoitteena oli edelleen perheiden tutustuminen toisiin perheisiin sekä yhteistyö päiväkodin työntekijöiden kanssa.

Ensimmäinen arvoitus (liite 5) kehotti seikkailijoita täyttämään Arvoituksen puussa asustavalle oravalle talvivarastoa. Etsimme metsästä oravalle käpyjä Arvoituksen puun alle. Lisäksi teimme kävyistä kuusenkoristeita (kuvio 5), koska joulukuukaus oli lähestymässä. Puun alle oli myös ilmestynyt aarrearkku, jonka huomioimme Arvoituksen puun koristelun lomassa. Toinen arvoitus (liite 5) vei meidät etsimään karttojen avulla aarrearkun avaamiseen tarvittavia kuvakoodeja (kuvio 6). Kuvakoodeista selvisivät oravan herkut. Kuvakoodien löytymisen jälkeen saimme avata aarrearkun, joka sisälsi Perheseikkailudiplomit (liite 9) sekä aarteita, jotka olivat kultakiviä. Lopuksi jaoin kokemukset ja kiitimme seikkailijoita. Lisäksi pyysimme perheeltä (liite 10) ja päiväkodin työntekijöiltä (liite 11) kirjallista palautetta Perheseikkailusta.

Kuvio 5. Kuusenkoriste

Kuvio 6. Kuvakoodi

Viimeisestä seikkailukerrasta jäi jälleen hyvät tuntemukset. Tosin epäonnistumisen tunne oli myös esillä, koska seikkailijoita oli vähän mukana. Kolmannessa seikkailukerrassa tehtävät soveltuivat hyvin tälläkin kerralla eri-ikäisille seikkailijoille. Eri-ikäiset lapset tekivät tehtäviä yhtä innokkaasti ja tasonsa mukaisesti. Vanhemmat lapset etsivät itsenäisesti kartan avulla kuvakoodeja aarrearkun avaamiseen ja auttoivat myös toisia seikkailijoita.

Koska viimeisessä Perheseikkailussa oli vain yksi perhe, veimme palautelomakkeet päiväkodille lasten vaatelokeroihin. Viimeisellä kerralla mukana ollut työntekijä välitti palautelomakkeet muille työntekijöille. Palautteen annolle oli annettu aikaa noin kaksi viikkoa. Kirjallista palautetta saapui pyydettyyn ajankohtaan menessä vain yhdeltä työntekijältä ja tästä syystä pyysimme palautetta uudelleen. Veimme päiväkodille lasten omiin vaatelokerikkoihin uudet palautelomakkeet ja muistutimme vanhempia vielä palautteen tärkeydestä tekstiviestien välityksellä. Muistutimme myös päiväkodin työntekijöitä palautteen antamisesta.

7 ARVIOINTI

Toiminnallisen työn tärkein arviointikohde oli tavoitteiden toteutuminen. Arvioinnissa pohdittiin, miksi jotkut tavoitteet jäivät toteutumatta ja miksi jotkut tavoitteet muuttuivat toteutuksen aikana. Hyvä arviointi ei pohjautu pelkästään opinnäytetyön tekijöiden arviointiin, vaan arviointia tulee pyytää myös kohderyhmältä. Palautteessa voi selvittää kohderyhmän näkemykset tavoitteiden saavuttamisesta, oppaan tai ohjeistuksen toimivuudesta, tapahtuman onnistumisesta ja työn merkittävydestä. Toinen arviointikohde oli työn toteutustapa eli ne keinot, joilla tavoitteisiin pyrittiin. Toteutustapaa arvioitaessa voi arvioida myös sisällön tuottamiseen käytettyjä materiaaleja. (Vilka 2004, 154-159.)

Perheseikkailuiden tavoitteena oli iloinen yhdessä olo ja tutustuminen toisiin perheisiin sekä päiväkodin työntekijöihin. Kasvatuskumppanuudessa oli tärkeää perheen ja päiväkodin välinen luottamus, joka alkoi rakentua tutustumisvaiheessa. Luottamus edistää sujuvaa yhteistyötä perheen ja päiväkodin välillä. (Kaskela & Kekkonen 2006, 36.) Toisena tavoitteena oli sellaisen perheiden ja päiväkodin työntekijöiden välisen yhteistyön lisääminen, joka oli perheiden toiveesta ja päiväkodin tarpeesta lähtöisin. Yhteistyö toi perheille iloa ja mukavaa yhdessä oloa, ja ne auttavat jaksamaan arjessa. Lisäksi päiväkotia sai Perheseikkailun kautta ideoita omaan työhönsä. Työntekijöiltä tulleissa palautteissa ilmeni, että Perheseikkailu antoi uusia ideoita ja herätti ajatuksia tuleviin toimintoihin lasten ja perheiden kanssa. Tulevaisuus näyttääkin, mitä Perheseikkailu tuo päiväkodille.

Jokaisessa Perheseikkailussa oli päiväkodilta eri työntekijät, jotka arvioivat sitä Perheseikkailua, jossa olivat mukana. Palautteissa näkyi myös työntekijöiden keskinäinen keskustelu Perheseikkailusta. Palautteissa korostui enemmän yhden seikkailukerran arviointi, joten teimme yhteenvedon työntekijöiltä saaduista palautteista tavoitteisiin nähden. Saimme jokaiselta Perheseikkailuun osallistuneelta työntekijältä palautteen.

Perheseikkailuun osallistuneilta perheiltä tuli vähän kirjallista palautetta, mutta seikkailukertojen lopussa saimme suullista palautetta runsaammin. Kirjallisten palautteiden vähyydestä johtuen palautteet antavat suuntaa tavoitteiden toteutumises-

ta. Lapsilta saimme palautetta piirustusten ja kertomusten muodossa. Yksi lapsi oli piirtänyt kuvan, jossa oltiin ”porukalla metsässä” (kuvio 7).

Kuvio 7. ”Porukalla metsässä”

Osallistuminen Perheseikkailuun ja palautteen antaminen oli ollut vapaaehtoista. Kerroimme ennen toiminnan aloittamista perheille ja päivähoiton työntekijöille, mitä Perheseikkailu on ja miksi me toteutetaan tällainen toiminta. Palautetta pyydettyäessä olimme huomioineet työssämme osallistujien oikeuden yksityisyyteen ja käsitelimme arviointitietoa luottamuksellisesti niin, että vastaajien tunnistamattomuus säilyi. Emme myöskään kertoneet tarkempia tietoja päiväkodista yksityisyyden vuoksi. Robsonin (2001, 51–55) mukaan osallistujilla on oikeus yksityisyyteen ja arviointitietoa on käsiteltävä luottamuksellisesti ja nimettömästi, jotta osallistujien tunnistamattomuus säilyy. Arviointiin osallistumisen tulee olla vapaaehtoista ja osallistujien on oltava tietoisia osallisuudestaan arvioinnissa.

7.1 Iloinen yhdessäolo

Perheiden mielestä Perheseikkailu oli mukavaa yhdessäoloa sekä mielekästä ja sopivaa toimintaa koko perheelle. Havainnoimme, että perheet olivat iloisella ja rennolla mielellä. Myös päiväkodin työntekijät olivat huomioineet tämän antamassaan

palautteessa. Ensimmäisen seikkailukerran lopussa perheet antoivat positiivista palautetta. Perheet kokivat ensimmäisen seikkailukerran iloiseksi seikkailuksi luonnossa. Myös päiväkodin työntekijät havaitsivat seikkailussa yhdessä tekemisen ilon.

Perheet antoivat seuraavanlaista palautetta Perheseikkailusta: ” – – tehtävät olivat antoisaa yhdessä tekemistä ja oivaltamista.” ”Saimme mukavan yhteisen ulkoiluhetken – –. Seikkailu kuitenkin oli jotakin erilaista ja jälleen sain sen ahaa-fiiliksen, että lasten kanssa ulkoillessa voi tehdä lähes rajattomasti kivoja ja opettavaisiakin asioita.” Saimme myös itse hyvin samankaltaisia tuntemuksia Perheseikkailusta kuin perheet. Jokaisen Perheseikkailukerran jälkeen meille jäi hyvä ja onnistunut kokemus. Perheet lähtivät innokkaasti mukaan toimintaan. Onnistuimme myös ajallisesti ja seikkailu oli kiireetöntä.

7.2 Tutustuminen

Perheet tulivat Perheseikkailuun rennolla ja avoimella mielellä, joka helpotti tutustumista. Huomioimme, että osa perheistä oli jo tutumpia toisilleen ja heidän välillään oli enemmän vuorovaikutusta. Lisäksi havainnoimme ensimmäisessä Perheseikkailussa vuorovaikutuksen lisääntyvän eväiden syönnin lomassa. Kirjallisessa palautteessa eräs perhe kommentoi:

Suurin osa päiväkodin perheistä on entuudestaan tuttuja (kasvoja). Päiväkodin lapsimäärä on niin ´pieni´, että yhteisissä juhlissa on jo ehtinyt tutustua lähes kaikkien lasten vanhempiin. Tietysti oli mukava tavata perheitä eri ympäristössä mukavassa yhdessä tekemisen meiningsä.

Toinen palautetta antanut perhe osallistui vain ensimmäiseen seikkailukertaan ja heidän mielestään kontakti toisiin perheiden jäi vähäiseksi. Tästä syystä olisimme voineet lisätä yhdessä tehtäviä harjoitteita, jotka olisivat lisänneet vuorovaikutusta perheiden ja päiväkodin työntekijöiden välillä.

Päiväkodin työntekijät kokivat kuitenkin, että seikkailun lomassa oli helppo keskustella perheiden kanssa. Eräs perhe totesi: ”Tuttuus tuo turvallisuutta, on helppo

puhua oman lapsen asioista tuttujen päiväkodin työntekijöiden kanssa.” Lisäksi omien havaintojemme pohjalta vuorovaikutus oli vähäistä.

7.3 Perheseikkailu menetelmänä yhteistyön lisäämiseen

Perheseikkailu lisäsi päiväkodin työntekijöiden ja perheiden välisiä yhteistyömahdollisuuksia. Tavoitteemme yhteistyön lisääminen ei toteutunut suunnitelmien mukaan, koska kaikkiin seikkailukertoihin ei osallistunut tarpeeksi perheitä. Toteutimme Perheseikkailun perheiltä tulleiden toiveiden ja päiväkodin tarpeen pohjalta. Perheet toivoivat enemmän yhteistä tekemistä toisten perheiden kanssa ja tähän toiveeseen päiväkotikiitos halusi vastata. Perheiden odotuksia Perheseikkailuun oli mm. aarreseikkailu, pimeä iltaretki, jännitystä ja tehtävärata, jotka toteutimme Perheseikkailussa.

Omien havaintojen sekä saamien palautteiden myötä Perheseikkailu menetelmänä sopii iloiseen yhdessäoloon. Lisäksi se sopii perheiden keskinäiseen ja perheiden ja päiväkodin väliseen yhdessä tekemiseen sekä yhteistyön lisäämiseen. Perheseikkailu on yksi tapa toteuttaa kasvatuskumppanuutta, kuten eräs perhe totesi: ”Perheseikkailu toi yhden uuden väylän ja loi pohjan yhteistyölle – –.” Myös toinen perhe kertoi: ” – – yhteisen tekemisen kautta syntyy hyvää vuorovaikutusta toisten kanssa. Tuttujen ihmisten kanssa on helppoa olla kanssakäymisissä. Yhdessä ja yhteistyöllähän lapsiamme kasvatamme.” Yhteisen tekemisen kautta tutustutaan ja opitaan ymmärtämään toisia paremmin, jotta yhteistyöstä tulisi luontevaa (Vilén ym. 2006, 111–112).

Perheseikkailu soveltui kaiken ikäisille ja tehtävät innostivat seikkailemaan. Perheseikkailuun osallistui 2-12-vuotiaita lapsia ja heidän vanhempiaan. Lasten mielestä hauskin oli mm. seikkailla metsässä ja syödä eväitä. Eräissä perheissä palautteen mukaan Arvoituksen puun oravan kaveri majaili jääkaapin ovesta muistuttamassa seikkailuretkistä. Myös aarrearkusta löytynyt kultakivi on edelleen tallessa ja lapselle aarre on hyvin tärkeä.

Kuva 8. Arvoituksen puun asukki

Työntekijät kokivat Perheseikkailun hyvin suunnitelluksi, johon jäi tilaa muutoksille, kuten eräs työntekijä kertoi:

Suunnittelulla, tarkastelemalla asiaa monelta suunnalta, pohtimalla ja ennakoimalla tilanteita etukäteen, saa onnistuneen tapahtuman. Näitä asioita olitte tehneet.

Lisäksi työntekijät kertoivat, että he saivat Perheseikkailusta uusia ideoita lasten ja perheiden kanssa tehtävään työskentelyyn.

8 HAASTEET JA MAHDOLLISUUDET

Mielestämme tänä päivänä varhaiskasvatuksen sisällön kehittäminen on tärkeää, koska varhaiskasvatuksen työntekijöiden on pystyttävä vastaamaan perheiden muuttuviin tarpeisiin. Tonttilan (2006, 26) tutkimuksen mukaan päivähoiton keskeinen tehtävä on kehittää ja etsiä uusia yhteistyömuotoja perheiden kanssa tehtävään työhön. Tästä syystä mahdollistimme päiväkodille kasvikumppanuuden kehittämiseksi sekä lisäämiseksi Perheseikkailun, joka toi uuden työtavan päiväkodin työntekijöiden ja perheiden väliseen yhteistyöhön. Opinnäytetyössämme korostim-

me Perheseikkailun kehittämistä. Pohdimme ja reflektoimme Perheseikkailua sekä omaa toimintaamme suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa. Näin päiväkotivoi hyödyntää opinnäytetyötämme haluamallaan tavalla.

Seuraavaksi tuomme esille Perheseikkailun kuluessa nousseita onnistumisia sekä kehittämistarpeita, joihin pyrimme löytämään toimivampia työtapoja. Siten päiväkodin työntekijät saavat opinnäytetyöstämme parhaan mahdollisen hyödyn työskentelynsä. Kehittämistä pohtiessa huomioimme myös perheiltä ja päiväkodin työntekijöiltä saadut palautteet sekä viittaamme aiheeseen liittyvään teoriaan. Ensin nostamme esiin lapsiperheiden arkeen liittyviä haasteita, jotka on huomioitava kasvatuskumppanuutta toteuttaessa. Toiseksi käsittelemme Perheseikkailua menetelmänä kasvatuskumppanuuteen. Lisäksi kerromme palautteen antamisesta sekä Perheseikkailun ohjaajan roolista.

8.1 Perheiden arki tänä päivänä

Nyky-yhteiskunnassa perhe-elämä on yhä vaativampaa. Perhe-elämän ja työn yhteen sovittaminen on haasteellista ja perhe-elämä kärsii työstä (Sihvolan 2002, 115). Työn merkitys on tärkeä suomalaisille ja työ vaatii yhä enemmän ihmisiltä ja perheiltä. Epävarmojen työolojen vuoksi ihmiset haluavat varmistaa työpaikkansa ja työn vuoksi perhe-elämä kärsii. Nykyisin työ on kuormittavampaa sekä vaativampaa kuin ennen ja työstä johtuva stressi voi siirtyä kotiin.

Röngän ja Kinnusen tutkimuksen mukaan (2002, 106–108) vanhempien työssä koettu väsymys heijastuu vanhemmuuteen. Uupuneet vanhemmat tuntevat itsensä riittämättömäksi ja voimattomaksi. Vanhemmat eivät jaksa ottaa lapsen mielipiteitä ja tarpeita huomioon eivätkä olla kiinnostuneita lastensa tekemisistä ja harrastuksista. Tästä syystä lapset usein kärsivät vanhempien lisääntyneistä työpaineista.

Lapsi tarvitsee arjessaan läsnäolevia aikuisia, joiden kanssa voi riittävästi jakaa iloja ja murheita. Lapsi tarvitsee myös kasvunsa tueksi aikuisia, joihin voi turvallisesti kiinnittyä ja jotka vastaavat lapsen tarpeisiinsa, antavat lämpöä ja läheisyyttä. Lapsi

tarvitsee myös sellaisia aikuisia, jotka kykenevät luomaan lapsen elämään jäsenyyttä ja järjestystä. Arki kotona ja päivähoidossa on tärkeä asia lapselle ja se pitäisi luoda sellaiseksi, että lapsi kokee rakkautta ja vanhempien läsnäoloa sekä sopivasti rajoja, niin että hänestä kasvaa ja kehittyy vahvan itsetunnon omaava, sosiaalinen ja elämästään hyvin selviävä ihminen. (Kolbe & Järvinen 2002, 50–54; Sihvola & Kukkamaa, 2003, 11.)

Tänä päivänä perheet ovat kiireisiä ja perheiden yhteinen aika on vähäistä. Vanhempien työpäivät ovat hyvin pitkiä ja lapset viettävät pitkiä aikoja hoidossa, joten arki-illat ovat lyhyitä. Siksi se vähäinkin aika halutaan viettää yhdessä kotona rauhoittuen. Perheillä sekä perheenjäsenillä erikseen on myös omia harrastuksia ja koemme, että perheet sitoutuvat niihin paremmin kuin päiväkodissa järjestettävään toimintaan. Päiväkodin koko perheelle tarjoama toiminta kannustaa vanhempia viettämään enemmän aikaa perheen kanssa ja näyttää heille eri toimintamalleja yhdessä tekemiseen. Lastenklirikoiden kummit ry:n (2008) teettämän tutkimuksen mukaan pienten lasten perheistä yli puolet vietti yhteistä aikaa arkisin alle kaksi tuntia. Helsingin Lastenklirikon apulaisylilääkäri Leena Repokari toteaaakin, että lapsille on tärkeää vanhempien saatavillaolo.

Eniten pohdintaa herätti perheiden osallistumattomuus Perheseikkailuun. Toiminnallista osuuttamme hankaloitti Perheseikkailun irrallisuus päiväkodin arjesta. Tästä syystä tiedottaminen oli vaikeaa, koska meillä ei ollut päivittäistä kontaktia perheisiin. Koemme, että päiväkodin työntekijöiden toteuttaessa tällaista toimintaa tiedottaminen on helpompaa päivittäisissä kohtaamisissa ja siten tiedonkulku varmistuu. Sitoutumista olisimme voineet varmistaa pyytämällä jokaiseen Perheseikkailuun erillisen ilmoittautumisen, joka olisi voinut sitouttaa perheitä paremmin.

Toiminnallisen osuutemme irrallisuus olisi vaatinut meiltä enemmän yhteistyötä päiväkodin työntekijöiden kanssa. Koimme, että Perheseikkailu painottui meidän tekemäksi toiminnaksi ja perheet saattoivat kokea Perheseikkailun päiväkodin ulkopuoliseksi toiminnaksi. Perheeltä tullessa palautteessa kävi ilmi, että Perheseikkailua pidettiin opiskelijoiden seikkailutapahtumana. Syksyn aikana päiväkodissa oli lisäksi päiväkodin järjestämää muuta yhteistyötä perheiden kanssa. Tästä syystä

perheille oli tarjolla paljon erilaisia tapahtumia ja siten kaikkiin tapahtumiin on mahdotonta osallistua. Eräs perhe kommentoi kiireisestä arjesta: ”Yhteisiä juttuja lisää, muttei kuitenkaan liikaa. Melko vaikea yhtälö toteuttaa tässä oravanpyörä-yhteiskunnassa.”

Perheiden osallistumattomuus on saattanut johtua myös inhimillisistä ja äkillisistä muista menoista ja sairasteluista. Lisäksi kiireisessä arjessa tulee paljon unohduksia itse kullekin. Unohtamista olisimme voineet ehkäistä lisäämällä tiedottamista vielä enemmän, kuten eräs perhe palautteessan oli toivonut. Tänä päivänä lapsiperheiden arjen hektisyyden vuoksi asioista on tiedotettava monin eri tavoin. Lapsiperheiden hoitojärjestelyt saattavat aiheuttaa tiedon katkeamisen esimerkiksi, jos monet eri henkilöt osallistuvat lapsen hakuun päiväkodilta kotiin.

Tiedottamista olisi voinut lisätä tekstiviestein, mikä on tänä päivänä suosittu viestintämuoto. Tätä viestintämuotoa meillä ei kuitenkaan ollut mahdollisuus toteuttaa resurssien takia. Sähköpostiviestintä on myös yleistynyt, mutta emme hoksanneet käyttää tätä ilmaista viestintämuotoa heti alussa. Annoimme perheille kyllä mahdollisuuden olla yhteydessä sähköpostitse meihin päin, mutta emme pyytäneet heidän sähköpostiosoitteitaan. Pari perhettä käyttikin aktiivisesti hyväkseen sähköpostia. Mielestämme olimme kuitenkin panostaneet tiedottamiseen ja sen eri muotoihin sekä lisäsimme sitä seikkailukertojen jälkeen. Tiedottamista toteutimme päiväkodin ilmoitustaululla, kotiin jaetuilla tiedotteilla sekä pyysimme päiväkodin henkilöstöä muistuttamaan perheitä Perheseikkailuista. Päiväkodissa työskentely on kiireistä ja kuormittavaa, joten tiedottamiseen tarvitaan aikaa.

8.2 Perheseikkailu päiväkodin tarjoamana yhteistyömenetelmänä

Perhelähtöisessä työskentelyssä perheen tarpeet ja toiveet on otettava huomioon toiminnan suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa. Kumppanuudessa perheet ovat tasavertaisia päätöksentekijöitä päiväkodin työntekijöiden kanssa sekä perheet ovat itsenäisiä kumppaneita yhteistyössä ja näin he määrittelevät itse osallistumisensa aktiivisuuden. (Tonttila 2006, 26.) Päiväkodin arjessa tämä tapahtuu perheitä

kuuntelemalla ja antamalla perheille mahdollisuuksia kertoa toiveitaan. Jokaisella perheellä on omat tarpeet ja toiveet, joten yhteistyömuotojen ja – tapojen on oltava monipuolisia. Eräs perhe toivoikin palautteessa tulevaksi tapahtumaksi yhteistyön toteuttamiseen toiminnallista vappu- tai laskiaisriehaa, joka tehtäisiin ja koettaisiin yhdessä.

Perheseikkailu oli yksi toimintamuoto, jossa käytettiin seikkailukasvatusta menetelmänä perheiden kanssa tehtävään työhön päiväkodissa. Meidän toteuttamaa Perheseikkailua käytettiin tutustumiseen, iloiseen yhdessä oloon ja kasvatuskumppanuuteen. Mielestämme Perheseikkailu sopi hyvin perheiden kanssa tehtävään työhön eli kasvatuskumppanuuteen. Lisäksi seikkailukerroilla oli iloinen tunnelma ja seikkailijat nauttivat yhdessä tekemisestä. Perheseikkailu on yksi keino kasvatuskumppanuuteen ja seikkailussa käytettävien tehtävien kautta voi tavoitteita muuttaa tarpeiden mukaan. Tapahtumille tulee asettaa realistiset tavoitteet suhteessa toimintakertojen määrään. Monia ja laajoja tavoitteita asettaessa tarvitaan pitempikestoista toimintaa. Kaukola ja Lehtonenkin (2007, 63) toteavat, että tavoitteiden toteutuminen vaatii aikaa.

Kasvatuskumppanuudessa lapsia tulee kuunnella ja heitä voi osallistaa toimintaan, jotta toteutettu tapahtuma olisi sidottu päiväkodin arkeen. Esimerkiksi seikkailukerran lähestyessä päiväkodin työntekijät voisivat valmistella lasten kanssa seikkailuun tarvittavia välineitä ja lapsia voisi monin tavoin ennakoida tulevasta seikkailusta. Me ennakoimme lapsia Perheseikkailuun satukirjan avulla ja kyselemällä heidän omista seikkailuistaan. Seikkailua voi myös jatkaa lasten kanssa luovia menetelmiä käyttäen, jotta se jää vahvemmin elämään lapsille. Näin seikkailut rikastuttavat leikkejä sekä kasvattavat ja kehittävät lasta.

Perheseikkailua, kuten muitakin tapahtumia, suunniteltaessa on huomioitava perheiden ja päiväkodin resurssit. Perheille suunnatun tapahtumien määrää on mietittävä tarkoin, jotta toiminta olisi mielekästä perheille ja heillä olisi mahdollisuus osallistua. Yhdestäkin tapahtumasta voi saada laadukkaan kokonaisuuden, johon on asetettu sopivat tavoitteet. Päiväkodin työntekijöiltä saadun palautteen mukaan Perheseikkailukertoja olisi voinut olla vähemmän. Päiväkodin perheille järjestetyt

tapahtumat vaativat työntekijöiltä halua, aktiivisuutta sekä aikaa suunnitteluun ja toteuttamiseen. Usein perheille järjestetyt tapahtumat ajoittuvat arki-iltaan tai viikonloppuun ja siten ne vievät aikaa arjen työstä päiväkodilla. Nykyisin arki on päiväkodeissa jo muutenkin kiireistä ja aikaa jää vähän tapahtumien järjestämiseen. Jotta tapahtumien järjestäminen mahdollistuisi, pitää työntekijöiden työaikaan sisällyttää suunnittelu- ja toteutusaikaa tai tehdä moniammatillista yhteistyötä alan opiskelijoiden kanssa, kuten tämä päiväkotiteki.

Luonnossa tapahtuneesta Perheseikkailusta jäi onnistunut kokemus ja se tarjosi hyvät puitteet Perheseikkailun toteuttamiseen. Luontoa voi hyödyntää monipuolisesti erilaisiin seikkailuihin omine tavoitteineen. Luonto jo itsessään ympäristönä luo rauhallisen ja rennon ilmapiirin. Mielikuvitusta käyttäen luonnon tarjoamista runsaista materiaaleista voi tehdä erilaisia seikkailuja. Luonnon materiaaleja olisimme voineet hyödyntää enemmän. Perheseikkailuumme kuului iloinen yhdessä tekeminen luonnossa, jossa pyrimme välttämään kilpailuhenkisyttä. Näin jokainen seikkailija oli tasavertainen ja onnistui ilman huonommuuden kokemuksia. Seikkailuja suunniteltaessa onkin huomioitava tehtävien soveltuvuus kaiken ikäisille.

8.3 Perheseikkailun ohjaajan rooli

Mielestämme seikkailussa ohjaajan tulee miettiä monia asioita liittyen omaan rooliinsa sekä seikkailun kulkuun. Omasta Perheseikkailusta saimme positiivista palautetta muutoskykyisyydestä, joka on tärkeää ohjauksessa sekä seikkailun toteutuksessa. Ohjaajien tulee olla muutoskykyisiä ja valmiita muuttamaan suunnitelmiaan jostakin esteestä johtuen. Esimerkiksi kaikki tehtävät eivät sovellu jokaiselle seikkailijalle ja seikkailussa voi myös tapahtua odottamattomia asioita, joita ei voi ennakoida. Suunnittelussa tulee jättää tilaa muutoksille sekä pitää tehdä varasuunnitelmia, jotta seikkailu onnistuu. Ohjaajan tulee lähteä myös seikkailuun iloisella ja

ennakkoluulottomalla asenteella, jotta seikkailijoille syntyy turvallinen, mukava sekä avoin ilmapiiri. Ohjaajan tulee suunnittelussa huomioida seikkailun turvallisuusasiat mukaan lukien toimintaympäristö ja seikkailussa tarvittavat materiaalit. Aallon (2000, 16) mukaan fyysisen ympäristön turvallisuus lisää luottamusta ja psyykkistä turvallisuuden tunnetta.

Perheseikkailussa ryhmän jäsenet saivat toimia itselleen parhaaksi katsomallaan tavalla, mihin saivat käyttää tarvitsemansa ajan. Jos jokin tehtävä ei tuntunut hyvältä, sai jäädä sivummalle seuraamaan toisten toimintaa. Perheseikkailussa pyrimme säilyttämään jokaisen ryhmän jäsenen mielenkiinnon ja seikkailun yllätyksellisyyden siitäkin huolimatta, että toiset ryhmän jäsenet toimivat nopeammassa tahdissa.

Perheseikkailussa pyrimme ennakoimaan hankalat tilanteet korostamalla tehtävien vapaaehtoisuutta, jolloin ei ollut pakko osallistua toimintaan, mikäli jokin tehtävä tuntui epämukavalta. Perheseikkailukertoja suunniteltaessa täytyi sietää epävarmuutta siitä, ettemme tieneet montako perhettä tulee paikalle ja miten suunnitellut toiminnot sopivat perheille sekä kuinka perheet lähtevät mukaan toimintaan.

8.4 Palaute Perheseikkailusta

Perheseikkailussa huomioimme sen, että perheet olivat jo jonkin verran entuudestaan tuttuja, joten tutustumiseen ei tarvinnut varata niin paljoa aikaa. Perheseikkailussa pohdimme paljonkin sitä, minkälainen ilmapiiri ryhmäläisten välillä oli ja kuinka paljon he olivat vuorovaikutuksessa toisten perheiden ja päiväkodin henkilöstön kanssa. Pyrimme selkeästi kuvaamaan perheille ja päiväkodin työntekijöille Perheseikkailun tarkoituksen ja tavoitteet sekä sen, kuinka Perheseikkailussa toimi-

taan. Tällä tavoin pyrimme saavuttamaan luottamuksellisen suhteen ja turvallisuuden tunteen perheille ja päiväkodin työntekijöille.

Perheiden kanssa tehtävästä yhteistyöstä on tärkeä pyytää palautetta perheiltä, jotta tiedetään, että yhteistyö on perheille sopivaa. Palautteen avulla päiväkodin työntekijät voivat osallistaa perheet päiväkodin toiminnan kehittämiseen, kuten Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (2005) korostavat. Palautteen tarkoituksena on selvittää perheiden näkemykset yhteistyön laadusta, mikä kertoo perheiden kokemukset yhteistyöstä. Onnistunut yhteistyö syventää kasvatuskumppanuutta, mikä on tärkeä osa varhaiskasvatusta, josta olemme kertoneet opinnäytetyön viitekehyksessä luvussa 4.

Palautteen antamisen mahdollisuuksiin on kiinnitettävä huomiota. Palautteen antamiseen on hyvä olla erilaisia tapoja, jotta jokainen perhe voi antaa palautetta itselleen mielekkäällä tavalla. Mielestämme suullista ja kirjallista palautetta kannattaa pyytää mahdollisimman pian toiminnan toteutuksen jälkeen, koska silloin kokemukset ovat perheiden mielessä. Huomasimmekin, mitä enemmän toteutuksesta on kulunut aikaa, sitä vaikeampi perheiltä on saada kirjallista palautetta. Opinnäytetyömme toiminnallisesta osuudesta halusimme kuitenkin perheiltä palautetta toteutuksen kokonaisuudesta. Tästä syystä pyysimme perheiltä kirjallista palautetta kaikkien seikkailukertojen jälkeen, koska oletimme ilmoittautumisten perusteella, että useampi perhe osallistuu jokaiseen seikkailuun. Suullista palautetta saimme runsaasti jokaisen seikkailukerran jälkeen, ja siihen olimme tyytyväisiä.

Oman opinnäytetyömme toiminnallisessa osuudessa perheillä oli mahdollisuus antaa suullista palautetta heti seikkailukerran jälkeen sekä kirjallista palautetta koko Perheseikkailun jälkeen. Laadimme palautelomakkeet perheille ja työntekijöille, joissa kysyimme avoimin kysymyksin tavoitteiden toteutumista. Perheiltä halusimme myös ehdotuksia yhteistyömuotoihin, joita päiväkotitoiminta voi hyödyntää tulevaisuudessa tapahtumissaan. Lisäksi päiväkodin työntekijöiltä tiedustelimme, mitä Perheseikkailu antoi heidän työhönsä. Näin saimme tietää Perheseikkailun merkittävyydestä päiväkodille. Palautelomakkeen kysymyksiin oli mahdollisuus vastata myös sähköpostilla sekä vapaamuotoisesti, mikäli koki tämän perheelleen sopivammaksi. Ha-

lusimme antaa mahdollisuuden vapaamuotoisen palautteen antamiseen, jonka koimme tuovan meille enemmän palautteita.

Saamamme palautteen vähäisyys sai meidät pohtimaan erilaisia palautteenantomuotoja. Olisimme voineet pyytää palautetta toisenlaisella kyselylomakkeella, kuten monivalintakysymyksillä tai mielipidejanalla, mikä olisi ollut perheille nopeampi tapa antaa palautetta. Palautetta olisi voinut saada myös menemällä päiväkotiin tapaamaan perheitä. Koimme perheille sopivammaksi tavaksi kirjallisen palautteenannon, koska se antaa mahdollisuuden pohtia rauhassa Perheseikkailua yhdessä perheen kanssa. Halusimme lisäksi nähdä, mitä lapsille jäi mieleen ensimmäisestä seikkailukerrasta. He saivat päiväkodilla piirtää sekä kertoa Perheseikkailusta.

9 POHDINTA

Toiminnallisen opinnäytetyömme tarkoituksena oli kehittää Lahdessa sijaitsevan päiväkodin kasvatuskumppanuutta seikkailukasvatuksen avulla. Toteutimme päiväkodille luonnossa tapahtuvan Perheseikkailun perheiden ja päiväkodin väliseen yhteistyöhön. Perheseikkailun tavoitteena oli tutustuminen, iloinen yhdessäolo sekä yhteistyön lisääminen. Mielestämme sekä saamamme palautteen perusteella Perheseikkailu sopi perheiden kanssa tehtävään työhön. Lisäksi perheiden ja päiväkodin työntekijöiden mielestä Perheseikkailu oli onnistunut.

Perheseikkailuja olisi voinut olla harvemmin, koska kahdella viimeisellä kerralla osallistujia oli vähän. Lisäksi palautteista kävi ilmi, että Perheseikkailukertoja olisi voinut olla vähemmän. Perheseikkailut olivat iloista yhdessäoloa ja etenkin ensimmäinen kerta antoi mahdollisuuden perheiden lähempään tutustumiseen toisiin perheisiin sekä päiväkodin henkilöstöön. Ensimmäisellä seikkailukerralla tavoitteet toteutuivat, koska seikkailu oli iloista yhdessä tekemistä. Toisen ja kolmannen seikkailukerran tavoitteet eivät toteutuneet kunnolla, sillä vähäisen osallistujamäärän vuoksi perheiden keskinäistä yhteistyötä ei voinut tapahtua.

Seikkailukasvatusta voi käyttää monipuolisesti varhaiskasvatuksessa ja sitä käytetäänkin paljon lasten kanssa. Toiminnallinen opinnäytetyömme osoitti, että se on myös oiva tapa toteuttaa kasvatuskumppanuutta. Mielestämme tänä päivänä päiväkodeissa ovat yleistyneet erilaiset toiminnalliset työtavat perheiden kanssa tehtävässä yhteistyössä. Lisäksi on tärkeää, että yhteistyö olisi perhelähtöistä ja perheiden tarpeita huomioivaa, jonka pohjalta Perheseikkailu toteutui. Olikin hieno kuulla, että päiväkotia, jossa toteutimme Perheseikkailun, järjesti perheille tarkoitetun joulujuhlan metsässä. Perheiden palautteessa tuli yksi toive toiminnallisen laskiais- tai vappuriehasta, jonka päiväkotia voi toteuttaa yhdessä perheiden kanssa yhteistyön lisäämiseksi. Uskomme, että Perheseikkailu antaisi myös muille lasten ja perheiden kanssa työskenteleville toimivan työtavan kasvatuskumppanuuteen. Olikin mielenkiintoista nähdä Perheseikkailun pohjalta syntyviä jatkokehitystöitä.

Perheseikkailua voisi kokeilla esimerkiksi koulun ja kodin välisen yhteistyön lisäämiseen.

Opinnäytetyömme tekeminen oli hyvin opettavainen kokemus, jossa hyödynsimme sosionomi (AMK) koulutuksessa saamia valmiuksia. Toiminnallisen osuuden pääsimme toteuttamaan itsellemme läheisessä ympäristössä luonnossa, joka motivoi meitä toteutuksessa. Lisäksi seikkailukasvatuksen käyttö oli meille mielekäs menetelmä Perheseikkailun toteutukseen. Toteutimme Perheseikkailun päiväkodin perheiden toiveesta sekä päiväkodin tarpeesta yhteistyön lisäämiseen perheiden keskinäiseen sekä perheiden ja päiväkodin väliseen yhteistyöhön. Perheet olivat toivonneet erityisesti perheiden yhdessä koettavaa toimintaa, mikä mahdollistaa tunteusten ja kokemusten jakamisen toisten perheiden kanssa vertaistuellisesti. Meitä jäi kuitenkin mietityttämään perheiden vähäinen määrä Perheseikkailussa.

Opinnäytetyössä korostimme kehittävää työtettä, koska halusimme Perheseikkailusta mahdollisimman toimivan menetelmän päiväkodille. Kehittävä työote oli myös meille ominainen tapa työskennellä. Sosionomin (AMK) ammatillisuuteen kuuluu keskeisesti työn jatkuva kehittäminen ja reflektointi. Opinnäytetyön tekeminen kehitti suunnitelmallista ja tavoitteellista työskentelyä. Opinnäytetyöprosessia helpoitti molempien sujuvat sekä yhtenevät työskentelytavat. Lisäksi huomasimme, että muodostimme hyvän tiimin, jossa oli mielekästä työskennellä yhteisen päämäärän saavuttamiseksi. Hyvää tiimityötä edesauttoi motivoitunut, kärsivällinen ja pitkäjänteinen työtapamme. Nämä edellä mainitut asiat ovat keskeistä osaamista tulevassa työssämme sosiaalialalla. Opinnäytetyön tekeminen vaati paljon aikaa ja oli työllistävä prosessi. Perheseikkailu oli meille uusi menetelmä kasvatuskumppanuuden varhaiskasvatuksessa ja vastaavanlaista toimintaa emme ole kohdanneet. Loimmekin oman menetelmän hyödyntäen seikkailukasvatusta kasvatuskumppanuuteen.

Opinnäytetyöprosessin kuluessa ammatillisuutemme vahvistui syventymällä opinnäytetyön teoreettiseen viitekehykseen sekä toimimalla yhteistyössä perheiden ja päiväkodin henkilöstön kanssa. Näin saimme hyvät lähtökohdat seikkailukasvatuksen toteuttamiseen. Opinnäytetyöprosessi vahvisti ajatustamme kasvatuskumppa-

nuuden merkityksen tärkeydestä varhaiskasvatuksessa tehtävässä työssä. Etenkin iloinen yhdessä tekeminen, muualla kuin päiväkodilla, luo hyvät puitteet perheen ja päiväkodin välisen luottamuksen rakentumiseen sekä lähempään tutustumiseen, mitkä helpottavat yhteisen kasvatustehtävän toteuttamista. Koivula (2004, 79) toteaaakin, että päivähoito on eniten käytetty ja merkittävin perheiden käyttämä palvelumuoto varhaiskasvatuksessa ja siksi päivähoidossa olisi mahdollisuus tukea perheitä heidän kasvatustehtävässään.

Varhaiskasvatus tapahtuu ammattikasvattajien ja kodin yhteistyössä, kasvatuskumppanuudessa. Vastavuoroinen kasvatuskumppanuus tukee perheiden hyvinvointia sekä lapsen kasvua ja kehitystä. Perheet antoivat Perheseikkailusta palautetta, jonka mukaan perheet kokevat merkittävänä kasvatuskumppanuuden. Perheille on tärkeää, että he voivat jakaa lapsen asioita avoimessa ja luottamuksellisessa ilmapiirissä, kuten teoriaosuudessa tuomme esille kasvatuskumppanuuden merkityksen vanhemmille. Näin myös ammattikasvattajat saavat lapsesta ja tämän perheestä tietoa, joka auttaa heitä työssään. Tänä päivänä varhaiskasvatuksessa on kiinnitetty enemmän huomiota kasvatuskumppanuuteen ja erilaisia toimintamuotoja kokeillaan varhaiskasvatusyksiköissä, koska perheiden tarpeet on otettava huomioon.

Nykyisin vanhempien osallisuus varhaiskasvatuksessa on haasteellista perheiden moninaisten tarpeiden vuoksi. Osallisuuden mahdollistamiseksi päiväkodin työntekijöillä tulee olla perhelähtöinen ajattelutapa, jotta osaavat antaa tilaa perheille varhaiskasvatuksen suunnitteluun ja arviointiin. Perheseikkailussa pyrimme osallistamaan perheitä jo suunnittelussa huomioiden heidän toiveet ja arkensa. Halusimme myös Perheseikkailun arviointiin heidät mukaan. Lisäksi perheitä tullessa Perheseikkailun palautteessa toivottiin yhdessä toteutettavaa ja koettavaa tapahtumaa tulevaisuudessa.

Mielestämme kasvatuskumppanuuden luomisessa on tärkeä huomioida perheiden arki ja sen tuomat haasteet. Tänä päivänä perheiden arki on hyvin kiireistä ja yhteinen aika vähäistä, tästä syystä kasvatuskumppanuuden toteuttaminen vaatii päiväkodin henkilöstöltä ja perheiltä enemmän resursseja ja joustavuutta. Useinkin arki-

iltoina tapahtuva kasvatuskumppanuuden toteuttaminen pitkittää ja kuormittaa sekä perheitä että päiväkodin henkilöstöä. Tämän päivän haasteena onkin löytää molemmin puolin toimivia yhteistyömuotoja ja Perheseikkailu oli yksi hyvä menetelmä kasvatuskumppanuuteen.

Lähteet

Aalto, M. 2000. Ryppäästä ryhmäksi. Turvallisen ryhmän rakentaminen. Tampere: Tammer-Paino Oy.

Helminen, J. 2006. Elämä koettelee, tuki kannattelee. Sosiaali- ja terveysalan työmonimuotoisessa perhesuhteissa. Jyväskylä: PS-kustannus.

Hujala, E., Puroilla, A-M., Parila, S. & Nivala, V. 2007. Päivähoidosta varhaiskasvatukseen. Vantaa: Eduin.

Hujala, E. 2004. Arviointia perhelähtöisyyden toteutumisesta päivähoidossa. Teoksessa Kupila, P. (toim.) Arvioidaan yhdessä. Näkökulmia arviointiin varhaiskasvatuksessa. Helsinki: Tammi, 83–90.

Hyppönen, M. & Linnonsuo, O. 2002. Zip, zap ja boing. Leikkejä ja muita toiminnallisia menetelmiä. Helsinki: Lasten Keskus.

Isokorpi, T. 2008. Pää pyörällä. Kaaoksesta rauhoittumiseen ja aitoon läsnäoloon. Jyväskylä: PS-kustannus.

Järvinen, R., Lankinen, A., Taajamo, T., Veistilä, M. & Virolainen, A. 2007. Perheen parhaaksi. Helsinki: Edita.

Karila, K. 2006. Kasvatuskumppanuus vuorovaikutussuhteena. Teoksessa Karila, K., Alasuutari, M., Hännikäinen, M., Nummenmaa, A-R. & Rasku-Puttonen, H. (toim.) Kasvatusvuorovaikutus. Tampere: Vastapaino, 91–108.

Karppinen, S. 2007. Elämyksestä kokemukseen ja oppimiseen. Teoksessa Karppinen, S. & Latomaa, T. (toim.) Seikkaillen elämyksiä. Seikkailukasvatuksen teoriaa ja sovelluksia. Rovaniemi: Lapinopistokustannus, 75–97.

Kaskela, M. & Kekkonen, M. 2006. Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta. Opas varhaiskasvatuksen kehittämiseen. Helsinki: Stakes.

Kaukila, V. & Lehtonen, E. 2007. Ryhmästä enemmän. Käsikirja ryhmänohjaajan taitoja tarvitsevalle. Suomen mielenterveysseura: SMS-Tuotanto Oy.

Kekkonen, M. 2004. Vanhemmuutta etsimässä ja tukemassa. [viitattu 16.1.2009]. Saatavissa: <http://www.stakes.fi/verkkojulkaisut/raportit/R281-2004-VERKKO.pdf>.

Kinnunen, U. & Mauno, S. 2002. Työ ja perhe-elämä lasten ja vanhempien näkökulmasta. Teoksessa Rönkä, A. & Kinnunen, U. (toim.) Perhe ja vanhemmuus. Suomalainen perhe-elämä ja sen tukeminen. Jyväskylä: PS-kustannus, 99–118.

Kokljuschkin, M. 1999. Seikkailuun! Varhaiskasvatuksen seikkailukirja. Helsinki: Kirjayhtymä Oy.

Koivula, M. 2004. Vanhempien kokemuksia perhetyöstä päiväkodissa. Teoksessa Keskinen, S. & Virjonen, H. (toim.) Vanhemmuuden ja lapsen kasvun tukeminen päivähoitossa. Helsinki: Tammi, 73–104.

Kolbe, L. & Järvinen, K. 2002. Onks ketään kotona? Helsinki: Tammi.

Kronqvist, E-L. & Jokimies, J. 2008. Vanhemmat varhaiskasvatuksen laadun arvioijina. Tuloksia vaikuta vanhempi – selvityksestä. Helsinki: Stakes. [viitattu 28.1.2009]. Saatavissa: <http://www.stakes.fi/verkkojulkaisut/raportit/R22-2008-VERKKO.pdf>.

Kurki, L. 2006. Kansalainen persoonana yhteisössään. Teoksessa Kurki, L. & Niivala, E. (toim.) Hyvä ihminen ja kunnan kansalainen. Johdatus kansalaisuuden sosiaalipedagogiikkaan. Tampere: Tampereen yliopistopaino Oy, 115–186.

Kyrölämpi-Kylmänen, T. 2007. Arki lapsen kokemana. Rovaniemi: Lapin yliopisto.

Lahden kaupunkin varhaiskasvatussuunnitelma. 30.12.2005.

Laki lasten päivähoidosta 19.1.1973/36 [viitattu 7.1.2009]. Saatavissa:

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/19730036>.

Lastenklinikan kummit ry. 2008. Pienten lasten vanhemmilla hälyttävän vähän aikaa lapsilleen [viitattu 1.9.2008]. Saatavissa:

<http://www.kummit.com/index.php?id=56&view=49at>.

Lastensuojelulaki 417/2007. Annettu Helsingissä 13.4.2007. [viitattu 20.8.2008].

Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070417>.

Lastensuojelun käsikirja. 2009. Toiminnalliset menetelmät. [viitattu 13.1.2009].

Saatavissa: <http://www.sosiaaliportti.fi/fi->

[FI/lastensuojelunkasikirja/tyoprosessi/avohuolto/muuttukitoimet/muitapalveluja/#toiminnalliset](http://www.sosiaaliportti.fi/fi-FI/lastensuojelunkasikirja/tyoprosessi/avohuolto/muuttukitoimet/muitapalveluja/#toiminnalliset).

Lasten, nuorten ja perheiden politiikkaohjelma 2007. [viitattu 8.1.2009].

Saatavissa:

http://www.valtioneuvosto.fi/toiminta/politiikkaohjelmat/lapset/ohjelman-sisaeltoe/HPO_Lapset_HSA2007.pdf.

Lasten päivähoito ja varhaiskasvatus. 2008. Sosiaali- ja terveysministeriö. [viitattu

28.1.2009]. Saatavissa:

<http://www.stm.fi/Resource.phx/vastt/perhe/prlas/index.htx>.

Lehtipää, R. 2007. Pro-gradu - tutkielma. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto, psykologian laitos [viitattu 14.1.2009]. Saatavissa:

http://www.jyu.fi/ytk/laitokset/perhetutkimus/tutkimus/paletti/gradu_lehtipaa.

Linnonsuo, O. 2007. Seikkailukokemusten vaikuttavuuden tutkimus. Teoksessa Karppinen, S. & Latomaa, T. (toim.) Seikkailun elämyksiä. Seikkailukasvatuksen teoriaa ja sovelluksia. Rovaniemi: Lapin yliopistokustannus, 201–223.

Metsän oppimispolku 2009. [viitattu 6.2.2009]. Saatavissa:

http://www.oppimispolku.fi/metsa_suomi/polku.nsf/nTapahtumaaika?openview&count=999&p1=1.

MLL:n lasten ja nuorten kuntoutussäätiö. Työmenetelmät. [viitattu 14.1.2009].

Saatavissa: http://www.lastenkuntoutus.net/palvelut_perheille/tyomenetelmat/.

Nivala, E. 2006. Kunnan kansalainen yhteiskunnan kasvatuksellisena ihanteena.

Teoksessa Kurki, L. & Nivala, E. (toim.) Hyvä ihminen ja kunnan kansalainen.

Johdatus kansalaisuuden sosiaalipedagogiikkaan. Tampere: Tampereen yliopistopaino Oy, 25–102.

Ojanen, M. 2001. Ilo, onni, hyvinvointi. Helsinki: Kirjapaja.

Ojanen, S. 2000. Ohjauksesta oivallukseen. Ohjausteorian kehittelyä. Helsinki:

Palmenia.

Pihlaja, P. 2001. Erityiskasvatuksen työalueet päivähoitossa. Teoksessa Pihlaja, P.

& Kontu, E. (toim.) Työkaluja päivähoiton erityiskasvatukseen. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö, 18–26.

Piironen, T. 2006. Ohjaajan opas [viitattu 20.8.2008].

Saatavissa:

http://www.kuunnelkaameita.fi/lapsiryhmien/ohjaajanopas/Tiina_Piironen_Ohjaajan_opas_lasten_osallistavien_ryhmien_ohjaamiseen.pdf

Päiväkodit ja kerhot. Lahden kaupunki [viitattu 28.1.2009]. Saatavissa:

<http://www.lahti.fi/www/cms.nsf/pages/09515B2D13E52706C2256E7F00426BDE>.

Rantala, A. 2004. Perheen ja päivähoiton yhteistyö. Teoksessa Pihlaja, P. & Viitala, R. (toim.) Erityiskasvatus varhaislapsuudessa. Helsinki: WSOY, 97–110.

Robson, C. 2001. Käytännön arvioinnin perusteet. Opas evaluaation tekijöille ja tilaajille. Helsinki: Tammi.

Rönkä, A. & Kinnunen, U. 2002. Perhe ja vanhemmuus. Jyväskylä: PS Kustannus.

Sihvola, S. 2002. Voimaa vanhemmuuteen. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Sihvola, S. & Kukkamaa, T. 2003. Lapsen saatavilla. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Stakes 2006. Kasvatuskumppanuus ammatillisuutena [viitattu 27.1.2009]. Saatavissa:

http://varttua.stakes.fi/FI/Sisallot/kasvatuskumppanuus/kk+ammattillisuutena/KK_ammattillisuutena.htm.

Stakes 2007. Varhaiskasvatuspalvelut [viitattu 14.1.2009]. Saatavissa:

<http://varttua.stakes.fi/FI/Varhaiskasvatuspalvelut/index.htm>.

Svartsjö, R. & Hellsten, E. 2004. Lapsen varhaisen psyykkisen kehityksen erityispiirteet. Teoksessa Pihlaja, P. & Viitala, R. (toim.) Erityiskasvatus varhaislapsuudessa. Helsinki: WSOY, 12–32.

Tonttila, T. 2006. Vammaisen lapsen äidin vanhemmuuden kokemus sekä lähiympäristön ja kasvatuskumppanuuden merkitys [viitattu 29.1.2009]. Saatavissa:

<http://ethesis.helsinki.fi/julkaisut/kay/sovel/vk/tonttila/vammaise.pdf>.

Valtioneuvoston periaatepäätös varhaiskasvatuksen valtakunnallisista linjauksista 2002. [viitattu 7.1.2009]. Saatavissa:

<http://pre20031103.stm.fi/suomi/pao/varhais2/tiivistelma.htm>.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005. [viitattu 7.1.2009]. Saatavissa:
<http://varttua.stakes.fi/NR/rdonlyres/DD04983E-D154-4FE4-90A1-E2690175BE26/0/vasu.pdf>.

Vilén, M., Leppämäki, T. & Ekström, L. 2002. Vuorovaikutuksellinen tukeminen sosiaali- ja terveysalalla. Helsinki: WSOY.

Vilén, M., Vihunen, R., Vartiainen, J., Sivén, T., Neuvonen, S. & Kurvinen, A. 2006. Lapsuus erityinen elämänvaihe. Helsinki: WSOY.

Viljamaa, M-L. 2003. Neuvola tänään ja huomenna. Vanhemmuuden tukeminen, perhekeskeisyys ja vertaistuki. Pro gradu – tutkielma. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto, kasvatustieteen laitos [viitattu 28.1.2009]. Saatavissa:
<http://dissertations.jyu.fi/studeduc/9513914275.pdf>.

Vilka, H. & Airaksinen, T. 2004. Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Tammi.

LIITTEET

Liite 1: Koritehtävät

Liite 2: Vanhempainillassa jaettu tiedote

Liite 3: Tiedote ja ilmoittautumislomake

Liite 4: Toteutuspäiväkirja

Liite 5: Perheseikkailun arvoitukset

Liite 6: Tiedote toisesta Perheseikkailusta

Liite 7: Heijastinradan leikit

Liite 8: Tiedote kolmannesta Perheseikkailusta

Liite 9: Diplomi

Liite 10: Perheen palautelomake

Liite 11: Päiväkodin työntekijöiden palautelomake

PERHESEIKKAILUN KORI TEHTÄVÄT

ENSIMMÄINEN KERTA

Metsäjumppa

1. Hyppikää käsi kädessä.
2. Hyppikää yhdellä jalalla.
3. Juoskaa puun ympäri.
4. Tehkää haarahyppyjä.
5. Kokeilkaa kävellä takaperin.
6. Lopuksi taputtakaa toisillenne.

Syksyn värit

Etsi luonnosta jotain mikä on samanväristä kuin väripaperit.
Ja tee niistä taideteos.

Luontotutkijat

Tutkikaa yhdessä miltä metsä näyttää luupin avulla. Esim. miltä sammal, jäkälä, puun kaarna näyttävät.

LIITE 1(2)

TOINEN KERTAKäpykisa

Etsikää jokaiselle metsästä 5 käpyä.
Heittäkää tarkkuutta. Kohteena voi olla esim. puu tai kivi. Kuka on teidän perheen mestariheittäjä?

Peikon käskyt

Jokainen saa olla vuorollaan peikko ja antaa käskyjä toisille. Toisten on tehtävä peikon käskyt. Esimerkiksi
"Peikko käskee puun luokse juoskaa!"
"Peikko käskee jänistä esittäkää!"

Luontotaiteilua

Etsikää metsästä jotain esim.

- ❖ kovaa,
- ❖ pehmeää,
- ❖ märkää,
- ❖ pitkää,
- ❖ pyöreää jne.

Ja kootkaa niistä liinan päälle jotain kaunista.

Hännän ryöstö

Laita narunpätkä roikkumaan hännäksi selän taakse.

Koettakaa siepata toisiltanne häntiä.

LIITE 2

Hei, päiväkodin perheet!

Teillä on mahdollisuus osallistua tulevana syksynä koko perheelle tarkoitettuun Seikkailuun

Seikkailu mahdollistaa Teidän perheelle I loista yhdessäoloa ja Seikkailun riemua luonnossa.

Seikkailemme kolmena eri kertana loka-, marras- ja joulukuun alussa.

Haluaisimme Teidän ajatuksia/kokemuksia seikkailemisestä. Haluaisimme Teiltä myös toiveita tulevaa Seikkailua varten ja viikopäiväehdotuksia. Seikkailukertojen ajankohdaksi ajattelimme yhtä arki-iltaa ja kahta kertaa viikonloppuna. Voitte jättää terveiset Päiväkodilla olevaan postilaatikkoon tai sähköpostitse.

Terveisin, Lahden ammattikorkeakoulun sosionomi-opiskelijat

Sari (sari.sillansuo@lpt.fi) ja Tuija (tuija.heikkilä@lpt.fi)

HEI PERHEET!

Perheseikkailu on opinnäytetyömme, joka kuuluu sosionomi-opintoihimme. Opinnäytetyömme tavoitteena on tuoda Perheseikkailu toimintana perheiden sekä päiväkodin välisen yhteistyön eli kasvatuskumppanuuden lisäämiseen. Perheseikkailu on iloista yhdessäoloa luonnossa. Toiminta tapahtuu omalla vastuulla.

Viimeisen Perheseikkailukerran jälkeen pyydämme Teidän perheeltä palautetta Perheseikkailusta. Teidän antamaa kirjallista palautetta hyödynnämme opinnäytetyössä.

Tervetuloa seikkailemaan!

Seikkailuterveisin,

Sari (050-5365938) ja Tuija (045-6744434)

LIITE 3(2)

TERVETULOA PERHESEIKKAILUUN

Ensimmäinen Perheseikkailukertamme on

Su 12.10. klo 10.30

(Seuraavat Perheseikkailukerrat on alustavasti tarkoitus pitää Ti 4.11. klo 18.00 ja Su 7.12. klo 10.30)

Paikka: tapaamme Radiomäen parkkipaikalla, josta Perheseikkailu alkaa. Paikalle kannattaa tulla hieman ennen sovittua ajankohtaa. Perheseikkailukerran kesto on n. 1-1½ tuntia.

Pyydämme Teitä ilmoittautumaan alla olevalla lapulla. Mahdolliset poisjäännit Perheseikkailusta voi ilmoittaa puhelimitse.

Ottakaa mukaan iloinen mieli sekä rennot ja seikkailuun sopivat, sään mukaiset varusteet. Perheseikkailua ei pieni vesisade haittaa. Perheseikkailun lopussa on sopiva hetki omien eväiden syöntiin. Istuinalustaksi voit ottaa mukaan esim. muovipussin.

Mahdollisista muutoksista tiedotamme hyvissä ajoin päiväkodin ilmoitustaululla.

.....
ILMOITTAUTUMINEN torstai 2.10.2008 mennessä päiväkodilla olevaan postilaatikkoon.

Perheen nimi _____

Osallistujien määrä:

Aikuiset _____ henkilöä

Lapset _____ henkilöä

Puh. _____

LIITE 4

TOTEUTUSPÄIVÄKIRJA

Seikkailukerta:

Toimintakerran kuvaus:

Kuvailemme seikkailun kulkua (mitä ja miten tehtiin, perheiden määrä jne.)

Onnistumiset/kehittämiskohteet:

- ❖ Kuinka perhe/henkilökunta innostui ja otti toiminnan vastaan?
- ❖ Kuinka toiminta soveltui perheille? Aika, ikätaso, vaikea/helppo....
- ❖ Perheiden välinen yhteistyö/vuorovaikutus
- ❖ Perheiden ja henkilökunnan välinen yhteistyö/vuorovaikutus

Perheiden fiiliskierroksen tuntemukset

Omat tuntemukset

Huomioita seuraavalle kerralle

TOTEUTUNEET TEHTÄVÄT/ARVOITUKSET

1. SEIKKAILUN TEHTÄVÄT/ARVOITUKSET

Arvoitus 1.

Lähtekää etsimään
jotain perhettä yhdistävää.
Se piilossa metsässä on,
vaikka kolossa onkalon.

Arvoitus 2.

Jatkakaa matkaa
perheittäin,
ja seuratkaa merkkejä
eteenpäin.

Arvoitus 3.

Hienosti perheenä
seikkailitte,
ja tehtävistä hyvin
suoriuduitte.
värimerkit pois ottakaa,
ja lopuksi seikkailun
kokemukset kertokaa.

LIITE 5(2)

2. SEIKKAILUN TEHTÄVÄT/ARVOITUKSET

Arvoitus

Jatkakaa matkaa eteenpäin
ja kulkekaa tietä perheittäin.
Heijastimet tietä näyttää,
taskulamppuja kannattaa
käyttää.

3. SEIKKAILUN TEHTÄVÄT/ARVOITUKSET

Arvoitus 1.

Oravalla kiire loputon,
kun joulu tulossa on.
Käpyjä metsästä keräilkää
ja kuusi koristelkaa.

Arvoitus 2.

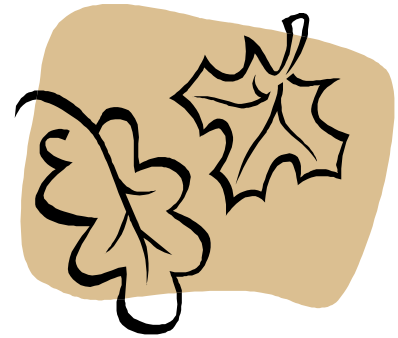
Jokainen perhe rastit etsikää,
niin oravan herkut selviää
ja lopuksi aarrearkku aukeaa.

LIITE 6

TERVETULOA PERHESEIKKAILUUN

Toinen Perheseikkailukertamme on

Ti 4.11. klo 18.00

Paikka: tapaamme taas Radiomäen parkkipaikalla, josta Perheseikkailu alkaa. Paikalle kannattaa tulla hieman ennen sovittua ajankohtaa. Perheseikkailukerran kesto on n. 1-1½ tuntia.

Ottakaa mukaan iloinen mieli sekä rennot ja seikkailuun sopivat, sään mukaiset varusteet. Perheseikkailua ei pieni vesisade haittaa. Toisessa Perheseikkailussa tarvitsemme myös taskulamppuja ja toivommeekin, että otatte mukaan omat taskulamput. Perheseikkailun lopussa on sopiva hetki omien eväiden syöntiin. I stuinalustaksi voit ottaa mukaan esim. muovipussin.

Mahdollisista muutoksista tiedotamme hyvissä ajoin päiväkodin ilmoitustaululla.

Mahdolliset poisjännit Perheseikkailusta voi ilmoittaa puhelimitse.

Seikkailuterveisin,

Sari (050-5365938) ja Tuija (045-6744434)

LIITE 7

HEIJASTINRADAN LEIKIT

Oravan karkumatka

Puolet leikkijöistä muodostaa piirin ja pitää toisiaan käsistä kiinni. Piiriläiset ovat suuria puita, jonka oksat (kädet) huojuvat tuulessa. Loput leikkijoista ovat oravia ja jäävät piirin sisälle. Oravat koettavat päästä pois piirin sisältä ja puiden huojuvat oksat yrittävät estää oravien karkumatkan. Kaikkien oravien päästyä karkuun vaihdetaan osia.

Vanne kiertää

Seikkailijat ottavat toisiaan käsistä kiinni ja muodostavat piirin. Vanne laitetaan kahden seikkailijan väliin roikkumaan. Vanne on tarkoitus kuljettaa seikkailijoiden ympäri lähtöpisteeseen käsiä irrottamatta.

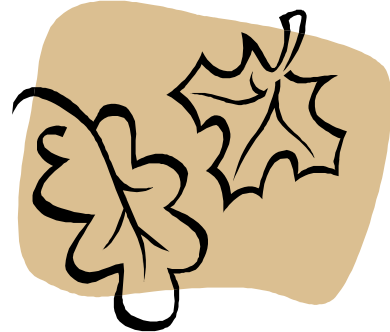
LIITE 8

TERVETULOA PERHESEIKKAILUUN

Kolmas ja samalla viimeinen

Perheseikkailukertamme on

Su 7.12. klo 10.30

Paikka: tapaamme taas Radiomäen parkkipaikalla, josta Perheseikkailu alkaa. Paikalle kannattaa tulla hieman ennen sovittua ajankohtaa. Perheseikkailukerran kesto on n. 1-1½ tuntia.

Ottakaa mukaan iloinen mieli sekä rennot ja seikkailuun sopivat, sään mukaiset varusteet. Perheseikkailua ei pieni vesisade haittaa. Perheseikkailun lopussa on sopiva hetki omien eväiden syöntiin. Istuinalus-taksi voit ottaa mukaan esim. muovipussin.

Mahdollisista muutoksista tiedotamme hyvissä ajoin päiväkodin ilmoitustaululla.

Mahdolliset poisjännit Perheseikkailusta voi ilmoittaa puhelimitse.

Seikkailuterveisin,

Sari (050-5365938) ja Tuija (045-6744434)

DIPLOMI

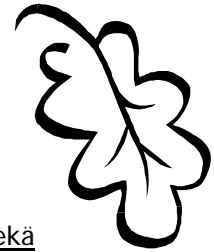

ON OSALLISTUNUT PERHESEIKKAILUUN
SYKSYLLÄ 2008 JA ON OSOITTANUT
HIENOJA SEIKKAILUTAITOJA
ARVOITUKSEN METSÄSSÄ.

LIITE 10

HEI PÄIVÄKODIN PERHEET!

Kiitos osallistumisestanne Perheseikkailuun! Meille olisi tärkeää saada palautetta Perheseikkailusta, jota hyödynnämme opinnäytetyömme loppuraportissa. Palautetta voi antaa vastaamalla alla oleviin kysymyksiin tai vapaamuotoisesti. Palautteen voi jättää päiväkodilla olevaan Perheseikkailun postilaatikkoon tai sähköpostilla torstai 15.1.2009 mennessä.

Perheseikkailun tavoitteena oli:

- ❖ Iloinen yhdessäolo ja tutustuminen toisiin perheisiin sekä päiväkodin työntekijöihin
- ❖ Perheiden ja päiväkodin välisen yhteistyön lisääminen

1. Minkälaisia ajatuksia ja kokemuksia Perheseikkailu toi Teidän perheelle?

2. Miten Perheseikkailussa tutustuitte toisiin perheisiin ja päiväkodin työntekijöihin?

3. Miten Perheseikkailu sopi yhteistyön lisäämiseen?

4. Minkälaista yhteistyötä haluaisitte päiväkodin ja perheiden kanssa tapahtuvan?

Kiitos palautteesta. Palautetta voi antaa nimettömästi ja käsittelemme ne luottamuksellisesti.

Terveisin, Sari ja Tuija

sari.sillansuo@lpt.fi, tuija.heikkila@lpt.fi

LIITE 11

PALAUTE PERHESEIKKAILUSTA

Perheseikkailut on saatu nyt päätökseen! Perheseikkailu koostui kolmesta eri ker-
rasta 12.10, 4.11. ja 7.12. Mukavaa, että useampi työntekijä osallistui Perheseikkai-
luun. Kiitos yhteistyöstä! Toivomme, että Perheseikkailuun osallistuneet työntekijät
antavat jokainen oman palautteensa. Palautteen voi jättää päiväkodilla olevaan Per-
heseikkailun postilaatikkoon tai vapaamuotoisesti sähköpostitse 15.1.2009 mennessä.

Perheseikkailun tavoitteena oli:

- ❖ Iloinen yhdessäolo ja tutustuminen toisiin perheisiin
sekä päiväkodin työntekijöihin
- ❖ Perheiden ja päiväkodin välisen yhteistyön lisääminen

1. Miten Perheseikkailun tavoitteet toteutuivat?

2. Minkälaisia ajatuksia ja kokemuksia Perheseikkailu toi sinulle?

3. Toiko Perheseikkailu jotain uutta omaan työskentelyysi tai päiväkodin toimintaan?

Kiitos yhteisistä seikkailukokemuksista sekä palautteesta. Palautetta tulemme hyö-
dyntämään opinnäytetyömme loppuraportissa. Palautetta voi antaa nimettömästi ja
käsittelemme ne luottamuksellisesti. Mikäli Teille tulee vielä myöhemmin kysyttävää
tai kommentoitavaa, voitte laittaa meille sähköpostia. Vastaamme mielellämme!

Seikkailuterveisin,

Sari (sari.sillansuo@lpt.fi ja Tuija (tuija.heikkila@lpt.fi)